Ехо

Брой 9 (2050) Година LXVIII, ISSN-0205-0943 септември 2026 г. Цена 2.04 евро / 4 лв.

ТУРИСТИЧЕСКИЯТ ВЕСТНИК – издание на БТС

ПРОЯВИ ОТ КАЛЕНДАРНИЯ ПЛАН НА БТС

Инициатива „България на върха“ – традиционни масови ученически походи в цяла България – 9 октомври, цялата страна, БТС, ТД

Държавно първенство по нощно ориентиране от КП на БФО за купите на вестник „Ехо“ – 2 октомври, София, Българска федерация по ориентиране, НСА – Сивен, БТС

Международен ден на интензивното ходене – 3 октомври, цялата страна, БТС, ТД

Тристранна международна среща на пирамида 106 при с. Жеравино – 4 октомври, с. Жеравино, ТД „Осогово“ – Кюстендил

XIV Общински поход „Ден на интензивното ходене“ – 10 октомври, Скални манастири в района на Провадия, ТПД „Орлови скали“ – Провадия

Четирилъчов поход „Освободителите на Неврокоп“ – 18 октомври, ТД „Момини двори“ – Гоце Делчев

Скоростно изкачване на сградата на Областна администрация Стара Загора – 6 октомври, сградата на Областна администрация – Стара Загора, ТД „Сърнена гора“, Спелеоклуб „Саламандър“.

Среща и поход на туристическите дружества от Североизточна България – 24 и 25 октомври, хижа „Върбишки проход“, Върбишка планина, БТС, ТД „Мадарски конник“ – Шумен

Втори пешеходен поход „Димитровден“: с. Нова махала – вр. Купена – Стенето – гр. Пещера – 25 октомври, района на Пещера, ТД „Купена – Пещера“ – гр. Пещера

Велопоход за ученици – Обиколка на Община Кнежа – октомври, Кнежа, ТД „Сребрен“ – Кнежа

Състезание по спортно ориентиране за ученици за Купа „Сребрен“ – октомври, Кнежа, ТД „Сребрен“ – Кнежа

Крос-поход и акция за почистване на пътеки от битови отпадъци „Русенско Поломие 2026“ – октомври, Природен парк „Русенски Лом“, Община Русе, Дирекция „Природен парк Русенски Лом“, СТПД „Академик“ – Русе

Трети туристически събор „Златна есен в Източен Балкан“ – октомври, Източна Стара планина, ТД „Чудни скали“ – Айтос и ТД

Международен ден на Черно море – почистване на плажа и туристическите пътеки около х. „Черноморец“ – октомври, Варна, ТД „Родни балкани“ – Варна

XIII-та среща на туристи ветерани „Варненска есен – 2026“ – 3 дни – октомври, Варна, ТД „Черноморски простори“ – Варна

57-ма Конференция на Европейската федерация за пешеходен туризъм (ERA) – 15 – 18 октомври, Сърбия, ERA – Европейска федерация за пешеходен туризъм, БТС

Традиционен поход по случай Деня на народните будители до ИАР „Мадарски конник“ – 1 – 2 ноември, ИАР „Мадарски конник“, ТПД „Орлови скали“ – гр. Провадия

Колопоход „Освобождение“ – 17 ноември, Етрополе, ТД „Старопланински турист“ – Етрополе

Поход „По руските паметници в Етрополски балкан“ в чест на освобождението на Етрополе – 21 и 22 ноември, Етрополски балкан, ТД „Старопланински турист“ – Етрополе

Състезание по ориентиране за купа „Никулденско бягане“ – ноември, Казанлък, ТД „Орлово гнездо“ – Казанлък

„Кестенова вечер“ – среща на туристи ветерани – ноември, Петрич, ТД „Хор „Иван Апостолов“ – Петрич

Състезание по катерене за деца на изкуствена стена, дисциплини „Скорост“ и „Трудност“ – ноември, Стара Загора, ТД „Сърнена гора“, Алпийски клуб "Железник“

XII-та спортно-туристическа среща на планински водачи и маркировачи в България – 28 и 29 ноември, хижа „Христо Смирненски“, БТС, ТД

Традиционен регионален пешеходен поход по случай 149 години от Освобождението на Плевен от турско робство (от моста на Осман паша, с. Ясен до Параклис-мавзолей „Св. Георги Победоносец“ – Плевен) – 10 декември, Пешеходен клуб към ТД „Кайлъшка долина“

Национален ученически туристически събор „Снежен рай“ – декември, ТД ПЕС „Мусала“ – Самоков

Коледно-новогодишен концерт – декември, София, БТС, СТХБ

ХИЛЯДИ БЪЛГАРИ ПРАЗНУВАХА ДЕНЯ НА ТУРИЗМА

По традиция и тази година на 28 август десетки представители на туристически дружества се събраха на паметната плоча на моренатa пред Народен театър „Иван Вазов“, за да отбележат 131-та годишнина от началото на организираното туристическо движение в България.

Приветствия поднесоха председателят на БТС Венцислав Венев и зам. кмета на Столична община Георги Клисурски. В тържеството участваха изпълнителният секретар на БТС Лъчезар Лазаров и членове на УС на БТС – проф. Атанас Георгиев, Васил Николов, туристически деятели и гости.

След това бяха положени цветя на паметната плоча. Празникът започна и завърши с прекрасните изпълнения на хор „Планинарска песен“. По-късно бяха положени цветя и на скулптурния паметник на Алеко Константинов на бул. „Витоша“ пред НДК.

В съботния 29 август хор „Планинарска песен“ изнесе концерт на амфитеатъра пред хижа „Планинарска песен“. Тяхното изкуство превърна събитието в истински туристически празник – публиката реагира с много аплодисменти и припяваше с тях любими туристически песни.

Кулминация на честванията бе Националният туристически събор на Черни връх, организиран от БТС, съвместно с фондация „София – европейска столица на спорта“, сдружение „Маратон“ и Природен парк „Витоша“.

▶▶ 8-9

СЪОБЩЕНИЕ

По време на Националния туристически събор на Черни връх на 30 август т.г. бе изтеглена голямата награда сред регистрираните участници в Националното движение „Покорител на 10-те планински първенци” – ваучер на стойност 300 евро. Печелившият щастливец е Ахарон Агоп Копиян.

Всички регистрирани участници в Националното движение „Покорител на 10-те планински първенци” за периода септември 2025 - август 2026 г. със събрани печати получават туристическо ножче с прибори и термос, а тези с печати и марки – туристически раници.

Наградите са осигурени от БТС и може да се получат всеки работен ден до 30.10.2026 г. в Централата на БТС на адрес: София, бул. „Васил Левски” № 75. С предварителна заявка те могат да бъдат изпратени с куриерска услуга за сметка на получателя.

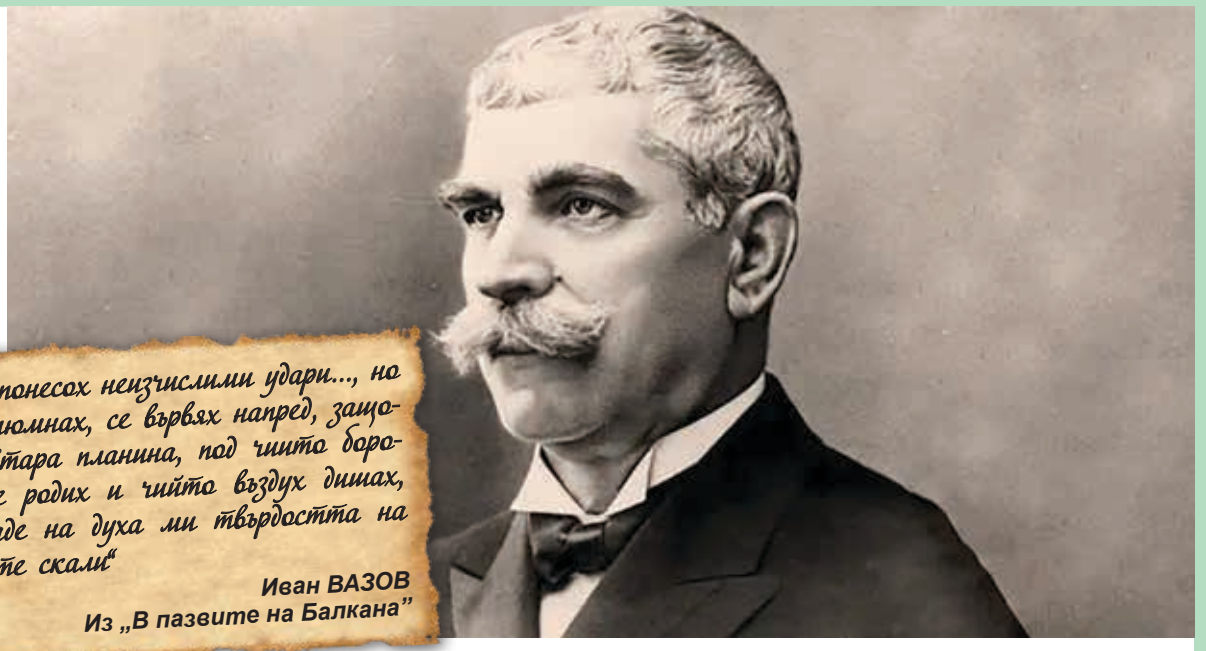
Телефони за информация: 0882966322,0882966300 и 0889676668.

105 ГОДИНИ ОТ КОНЧИНАТА НА ИВАН ВАЗОВ

„...аз понесох неизчислими удари..., но не клюмнах, се вървях напред, защото Стара планина, под чиито борове се родих и чийто въздух дишах, предаде на духа ми твърдостта на своите скали“

Иван ВАЗОВ
Из „В пазвите на Балкана”

ПОСЛЕДНОТО ЛЯТО НА ВАЗОВ

Заради горещините през август 1921 г. Иван Вазов заминал на летуване в Тревненския Балкан. „Вместо в Кръстец, дето има само един усамотен хотел в планината, аз дойдох на село Плачковци, дето се посещава от гости летувачи. Стигнах там посред нощ и попаднах на един мръсен и отвратителен „хотел“, пише Вазов на Евгения Марс. Аз бях решил веднага да напусна, но директорът на миите ме покани в своя Планински дом, дето при пълен комфорт аз се наслаждавам на райските хубави гледки в Стара планина. Заедно с една многочислена дружина направихме излет до Кръстец – най-високата точка на линията. Весел и радостен пикник сред гъстите гори. Шумни смехове и песни. Представи си: пяха „О, аз съм англичанка...“, станала известна от твоята Божана“.

Навремето, като напускахме маршрута по билото на Балкана, докато чакахме на гара Кръстец влака за завръщане, се отбивахме в малкия хотел-ресторант „Орел“ при бай Косю. Той ни гощаваше с превкусни балканджийски чорби и манджи, подправени с мащерка, девисил, тарос или пащарнак. Знаехме, че през август 1921 г. Вазов е гостувал на младия тогава гостилничар. Един път той с охота сподели спомена си за това идване на народния поет. „Една сутрин пътническият влак от Плачковци пристигна на Кръстец и след малко в „Орел“ влезе шумна компания с дядо Вазова. Руснаци-белогвардейци миньори се веселяха и играеха казачок. Управлението на мина „Лев“ направи среща-разговор с него. След обяда поканих Вазов да си почива в най-горната стаичка с едно легло. Сложих на масичката мастилница, перодръжка, писци „Рустика“ и купчинка карирани листове. От носения голям бележник той започна да описва впечатленията от видяните гледки при идването с влака.“ Ето ги тези гледки, видяни и описани от Вазов:

„...Другаде у нас, та и в Европа, железниците минуват планините по речните долини изобщо, тук железницата върви по висините и по билата, та просторите, които обхваща погледа, са широки и феерично хубави. След всеки нов тунел – нова панорама пред тебе, чуки, върхове, долове дълбоки, склонове разкошни, по които тъмнозелени гори и спретнати селца красиво се катерят. Боже, колко хубаво! Завоите на линията ви качват все по-високо и по-високо, вие ги виждате под себе си и често се извръщате назад, за да изскокнете след някой нов тунел на нова височина, отдето погледът се опива от нови красоти и величия на природата. Тоя витлообразен вървеж на железницата на картата се очертава с чудати осморки, сякаш инженерите на линията, тласкани от прищевките на фантазията, са искали да зачудят със своето изкуство и творчески полет. Хубаво, хубаво! Който иска да види Стара планина като на длан пред себе си, нека пропътува по тая необикновено красива линия, впечатленията ще останат неизличими в душата му...“

Следващите дни Иван Вазов бил разведен из Трявна и Габрово. От превала Сечен камък на пътя между Трявна и българския „Манчестър“ поетът ахнал от изненада, като видял на югозапад познати нему върхове: „ В кръгозора се издигаше главната старопланинска верига с грамадните си чалове. Видях Юмрукчал, Марагидик..., всичко величаво, гордо, мило. Простори безкрайни. Панорами възхитителни! А оттам насам – гори, долини, красоти неизказани”. Сега на Сечен камък има голям яташки паметник, но отделно трябва да има и мемориален надпис с тези думи на поета от неговия последен туризъм.

Сутрин Вазов харесвал да излиза на терасата на втория етаж на вилата на Атанас Буров и наметнат с халат да съзерцава на юг, запад и север диплите на Балкана. „И ето сега, от верандата аз се любувам на красотите, които ме заобикалят. Гористите върхове, съвсем покрити с дъбови гори или тук там прошарени с полянки и ливадки, балканският чист въздух пълни гърдите с хлад и озон, шумът на рекичката напява своята весела неспирна песен в долината...“. Сега на южната фасада на вилата на паметна плоча пише: „Тук през август 1921 г. е било последното летуване на народния поет Иван Вазов (7-16 август 1921 г.)“.

Георги ЧОРЧОПОВ

ЗА 27-МИ ПЪТ СЕ ПРОВЕДЕ ПОХОДЪТ „БАЛКАНИ БЕЗ ГРАНИЦИ“

Всичко мина така, както го бяхме замислили в ТД „Калабак“ – Петрич. На 23 август т.г. тръгнахме от Петрич 8 часа, а в 9 часа всички туристи, които бяха заявили участие, се включиха в похода. Направихме снимки пред вековния явор в село Скрът. Появиха се още десетина, така че групата нарасна на 70 души. Бяхме предвидили извозване на палатките до м. Щаба и няколко джипа за по възрастните туристи. Групата пешеходци от 50 човека пое нагоре към м. Щаба. Там някои пристигнаха към 13 часа, други – около 14:15 часа. Ръководството на ТД „Калабак“ се бе погрижило поляната да бъде окосена, а масите и пейките – обновени. Туристите опънаха палатките си и веселбата започна отрано. Имаше певци, други се хванаха на хорото. Около 19 часа раздадохме вечерята, подготвена от дружеството. По-късно запалихме огън, който беше обезопасен. Песните и танците продължиха до полунощ. Сутринта станахме рано, закусихме, а от дружеството предложихме чай и кафе на всички. В 8:30 часа потеглихме към върха (вкючително и най-възрастният Кирил Гогушев на 97 години). Искам да отбележа, че този човек е един прекрасен приятел. Най-малки в похода бяха осемгодишните Мария Николова и Аная Пецева. Дойдоха гости от цялата страна: ТД „Руен“ – Пловдив, София, Драгоман, Кърджали, Черниче, Разлог, Плевен, както и англичани, които живеят във Велико Търново. Дойде и Хюсеин Хюсеинов от Дойран, Северна Македония. Тук искам да отбележа, че това момче всяка година носи пръст от гробовете на нашите славно загинали войници в Дойранската епопея в периода 1915 –1918 г. от Дойран в гробищния парк на Петрич. Също така той подържа тези гробове, за да не се заличат.

В м. Щаба (1540 м н. в.) Огнян Батев, член на дружеството (бивш полковник) изнесе кратка беседа за военните действия на 11-та пехотна дивизия, създадена през септември 1915 г. и участвала в Първата световна война с командир Кръстьо Златев. След това продължихме към връх Тумба. Срещата там бе в 11 часа. Разговаряхме и направихме много снимки с нашите македонски приятели. Размениxме си грамоти и символични подаръци. Грамоти получиха най-възрастният и най-малките участници, както и представители на туристически дружества.

Слязохме на поляната в м. Щаба и всички обядвахме. Натоварихме палатките, почистихме поляната и тръгнахме. Към 16:30 часа всички бяха в село Скрът. Сбогувахме се с пожелания за нови срещи.

Изказваме голяма благодарност на всички участници в похода и на туристите от ТД „Калабак“, които помогнаха да се осъществи 27-мият поход „Балкани без граници“.

Камелия ШАМЛИЕВА – председател на ТД „Калабак“ – Петрич

ЛОВЕШКИ ТУРИСТИ ВЪВ „ВЕЛИКАТА РИЛСКА ПУСТИНЯ“

В края на август т. г. ТД „Стратеш“ проведе традиционните си петдневни походи в Рила. Участваха 20 туристи. Маршрутът бе: Ловеч – ТК „Мальовица“ – х. „Мальовица“ – връх Мальовица – х. „Иван Вазов“ – Урдини езера и Калините – х. „Скакавица“. Водач беше председателят на дружеството Светослав Генков.

Времето бе сухо и горещо дори и над 2300 м н. в., но вода имаше в потоците и преспите все още се топяха – Рила е водната планина.

Изкачени бяха осем върха над 2500 м н. в.: Мальовица – 2729 м, Додов връх – 2661 м, Еленин връх – 2669 м, Сеймански камък – 2666 м, Голям и Малък Калин – 2668 м и 2664 м, Отовица – 2696 м и Кабул – 2531 метра. Преходите бяха от 4 до 8 часа предимно в алпийската част на планината. Посетени бяха Страшното езеро, язовир „Калин“ и езерата в Урдиния циркус. От високо видяхме циркуса на Седемте езера и Рилския манастир.

Огромни панорамни гледки! По скалите в далечината се катереха диви кози, в небето летяха птици, пред краката ни скачаха десетки скакалци, вечер ни пееха щурци, в езерата плуваха балкански пъстърви - планината живееше.

На високопланинската хижа „Иван Вазов“ останахме два дена в дигитален детокс – без покритие и безжичен интернет, без възможност да се зареждат телефони, освен от батерии. Приготвяше се само безмесна храна, а за пиене имаше чай, сок от бъз, бира и кафе. За къпане на разположение беше само река Бистрица край хижата. Но там има голяма библиотека и прекрасни цели за еднодневни походи. Неслучайно хижата се посещава от много чужденци.

На четвъртия ден слязохме по стръмна пътека през горския пояс до х. „Скакавица“, най-старата хижа в България, днес масивна каменна постройка с много добро обслужване. По живописна пътека край буйната река Скакавица, сред вековни иглолистни гори и поляни с билки и цветя, за около 40 минути стигнахме до величествения водопад Рилска Скакавица (1750 м н. в.) с височина на пада 70 метра.

на водопад Скакавица

На път за Ловеч посетихме Етнографския комплекс в с. Белчин и късноантичната крепост „Цари Мали град“ с интересните експозиции на праисторически артефакти, керамика, украшения, монети и военни възстановки.

текст и снимки: д-р Дарина ПЕТРОВА, член на УС на ТД „Стратеш“ – Ловеч

СЪОБЩЕНИЕ

Имаме честта да съобщим, че нашият колега, проф. д-р Атанас Георгиев, член на УС на БТС, професор в Югозападния университет в Благоевград, стана нещатен сътрудник към парламентарната Комисия по туризъм в настоящото 52-ро Народно събрание. Наред с това той ще подпомага и работата на парламентарната Комисия по въпросите на децата, семейството, младежта и спорта, като приоритетно ще работи за възстановяването на модул „Туризъм“ в програмите по физическо възпитание в училищата.

В разговор проф. Георгиев сподели, че предложението да стане сътрудник дошло от Росица Кирова – председател на Комисията по туризъм в парламента и от председателя на БТС Венцислав Венев.

„Не ме интересува кой е на власт и кой от коя партия е. За мен смисъл в живота е да помагам, не да преча, и ще продължа да го правя, както досега.“, заяви професорът с богат опит като зам.-председател на Комитета за младежта и спорта към МС на Република България, спортен педагог, учител, треньор, преподавател и деятел на физическото възпитание и спорта, най-вече в спортното ориентиране.

90 години вярност към планината:

ТД „СТАРОПЛАНИНСКИ ТУРИСТ“ ОТБЕЛЯЗА СВОЯ ЮБИЛЕЙ

С ВЪЛНУВАЩА ФОТОИЗЛОЖБА

Деветдесет години са респектираща възраст за всяка организация, но за ТД „Старопланински турист“ – Етрополе те са просто поредното стъпало към върха. През настоящата 2026 година едно от утвърдените дружества в голямото семейство на Българския туристически съюз (БТС) отбелязва своя 90-годишен юбилей. Девет десетилетия, изпълнени със споделени приятелства и неизброими преходи сред величествената българска природа. По този празничен повод организацията събра местната общественост, ветерани и млади съмишленици на вълнуващо празнично събитие.

НАЧАЛОТО, ПРЕКЪСВАНЕТО И ГОЛЯМОТО ВЪЗРАЖДАНЕ

Всичко започва през далечната 1936 година в град Етрополе. Вдъхновени от делото на Алеко Константинов, група местни ентусиасти, интелектуалци и родолюбци записват имената си в златния архив на града, като полагат основите на организираното туристическо движение в региона. Те учредяват дружество под историческото име „Стара планина”. Първият етап от неговата летопис обаче е кратък – след четири години съществуване, поради бурните исторически и политически събития от епохата, организацията преустановява своята дейност.

Но пламъкът на първопроходците не угасва. Копнежът по Балкана се оказва по-силен от времето и през 1958 година туристическото движение в Етрополе официално е възстановено под днешното си име – „Старопланински турист”. От този момент нататък целта остава неизменна: да се възпитава младото поколение в родолюбие, да се поддържат планинските пътеки и да се развива планинското дело.

ГРИЖА ЗА ПЛАНИНСКИЯ ДОМ: ХИЖИТЕ НА ДРУЖЕСТВОТО

Истинското мерило за работата на едно туристическо дружество е състоянието на неговата материална база. През десетилетията ТД „Старопланински турист“ доказва, че стопанисва своя планински дом с огромна отговорност.

Днес гордост за етрополци е хижа „Старопланинец“. Разположена в живописната местност „Лозето“, тя е напълно обновена, разполага с капацитет от 50 места, локално отопление и собствен ресторант, като посреща туристи целогодишно. Дружеството полага непрестанни усилия и за поддържането на емблематични високопланински обекти в региона — хижа „Кашана“ (разположена на едноименния проход) и хижа „Стражата“. Тези хижи остават сигурен пристан за стотиците планинари, които пресичат билото на Етрополския балкан.

ЕТРОПОЛЕ ПРАЗНУВА: ЮБИЛЕЙ НА ПЛОЩАДА

Достойният 90-годишен юбилей беше отбелязан тържествено с богата документална изложба на централния площад в Етрополе, която събра десетки жители, ветерани и гости. Експозицията на открито представи богатата хроника на етрополското планинарство.

Старите архивни фотографии си дадоха среща със снимки от съвременния живот на дружеството. Акцент в изложбата бяха кадрите от емблематичния за Етрополе национален поход „По Ком – Емине за три дни“. Тази уникална за страната проява традиционно привлича десетки планинари от цяла България (Габрово, Пловдив, Дряново), както и гости от чужбина и се превръща във визитна картичка на ТД „Старопланински турист".

Празникът бе уважен от ключови официални лица, които подчертаха значимостта на дружеството за голямото семейство на Българския туристически съюз (БТС). Специален гост бе изпълнителният секретар на БТС Лъчезар Лазаров. Той изрази своята признателност към ръководството на дружеството в лицето на председателя Цанко Нинов и връчи почетен плакет на БТС по повод забележителния юбилей, като пожела нови успехи в туристическата дейност.

Общинското ръководство на Етрополе също засвидетелства своята подкрепа. Заместник-кметът на Община Етрополе Ивайло Георгиев връчи официален поздравителен адрес от името на кмета инж. Владимир Александров. В своето приветствие г-н Георгиев пожела на всички присъстващи здраве, сили и неизчерпаема енергия. Той подчерта и важната мисия на ТД „Старопланински турист“ – да продължава да вдъхновява и възпитава младите поколения с личния си пример, като им разкрива красотата на родната природа.

Юбилеят е повод за гордост, но и за обещание пред бъдещето. Честит празник, етрополски туристи! Нека стъпките ви по пътеките винаги да бъдат леки, а хоризонтите пред вас – чисти и открити! До нови срещи по върховете!

Галина БОНЧЕВА

„ТИД“

УДОВОЛСТВИЕ ОТ ГРЕБАНЕТО, ДУНАВСКАТА ПРИРОДА И ПРИЯТЕЛСТВАТА

Завърши „ТИД 2026“ (Tour International Danubien) – Международната гребна регата по река Дунав. Тя е най-дългата в Европа и тази година се проведе за 69-ти път.

Маршрутът: началото бе от Инголщадт, Германия, на 20 юни, а финалът - в Браила, Румъния, на 30 август. Допреди няколко години гребците стигаха и до Черно море. Общата дължина на регатата е почти 2300 километра.

Българският участък е от Ново село, Видинско, до Силистра. Дълъг е 458 км с продължителност 15 дена. Почивни дни имаше във Видин и Русе.

Участниците: те бяха около 120-150 гребци. От всяка дунавска държава най-много хора имаше от местната каякарска общност. Имаше и лодки от всички крайдунавски страни, както и отделни ентусиасти от цял свят, решили да преодолеят тази авторитетна дестинация. Малък бе броят на тръгналите от Германия и завършили в Браила, тъй като времетраенето на целия преход е два месеца и половина.

Домакините: местата за бивваци на брега на реката бяха предварително определени и съгласувани с местните власти. Традиция е кметът на съответното селище да поздрави участниците и да ги нагости с рибена чорба. Някъде имаше и фолклорна програма от местни самодейни състави. През почивните дни се организираха екскурзии за „ТИД-аджиите“ до близки природни и културни забележителности.

Ниското ниво на река Дунав тази година не бе пречка за гребането. За каяците са достатъчни 15 см дълбочина. Проблем бе силният насрещен вятър в някои от дните.

Девизът на ТИД е: „Една река, една лодка, един човек“. Повечето участници носиха в лодката целия си багаж – палатка, шалте, спален чувал, дрехи, храна.

За участвалите в ТИД остава удоволствието от гребането, къпането и красивите пясъчни плажове, допира до дунавската природа – острови, птици, риби и най-много - от срещите и приятелствата със съмишленици от цяла Европа.

Сашо ПОПОВ – председател на ТД „Приста“ – Русе

ЕСЕН В РОДОПИТЕ

НОВИ МАРШРУТИ ПО ГОРНОТО ПОРЕЧИЕ НА АРДА

Ето че летният сезон е към своя край, а слънчевите лъчи малко по малко започват да отслабват. Това далеч не означава, че времето за планина се влошава – напротив! Родопите са изключително гостоприемни и през есента. Постепенно гората ще бъде обсипана с най-различни багри, а пътеките ще бъдат постлани с падащи листа.

Районът на село Могилица и Горното поречие на Арда предлагат разнообразни маршрути за туристите, които искат да научат нещо повече за този магнетичен и спокоен край на Родопите.

Ние от Туристическо дружество „Крепостта – Могилица“ – с. Могилица можем да ви предложим пъстра гама от маршрути и интересни обекти. Ето някои от тях:

Преход до родопския връх Ком – върхът, който е обвит в легенди и предания за скрито имане и подземна църква. Върхът, в подножието на който някога е преминавал един от главните римски пътища към Беломорието. Върхът, от който се открива страхотна гледка към голяма част от Средните Родопи. Приятен кръгов маршрут с дължина 8 км и положителна денивелация от +510 м.

Връх Конке е част от непознатите Родопи! Граничният връх, в подножието на който някога е имало село, е толкова близо до границата с Гърция, че хората разказват как водата от стрехите на къщите е падала в гръцко. Висок 1540 метра, от него се открива невероятна панорама към гръцките Родопи и планината Фалакро. Отново кръгов маршрут, този път с дължина 16 км и положителна денивелация от 745 м.

Няма как да пропуснем да отбележим, че ако посетите района, можете да се отбиете до магичния каньон Горло, където предлагаме разходка с лодка. Можете да посетите пещера Надарска, да се качите на панорамната вишка „Лиса гора“ и да разгледате Агушевите конаци в Могилица.

Есента е подходящ сезон и за посещение на пещерите Ухловица и Голубовица. В района има къщи за гости, в които можете да отседнете и да се насладите на вкусни родопски специалитети.

За повече информация можете да се свържете с Туристическо дружество „Крепостта – Могилица“ (тел. 0878588492).

Данаил ХАДЖИЕВ – председател на ТД „Крепостта – Могилица“

МЛАДИ ЕКО-ЛИДЕРИ УЧАСТВАХА В ОСПОРВАНО СЪСТЕЗАНИЕ ПО ОРИЕНТИРАНЕ

Близо 30 младежи, разпределени в пет отбора, се включиха в състезание по ориентиране, проведено на територията на туристически комплекс „Белите брези“ край Ардино. Инициативата е част от дейността „Еко-лидерство в Родопите“ по проект „Младежки импулс за здраве и участие“, реализиран от Сдружение Футболен клуб „Юнак“ – Ардино с финансовата подкрепа на програма „Еразъм+“ на Европейския съюз.

Гост на събитието бе заместник-кметът на община Ардино Неджми Мюмюнходжов.

Участниците трябваше да преминат през предварително определени маршрути и с помощта на карта да открият разположените в района контролни точки. Състезанието постави на изпитание не само уменията им по ориентиране, но и способността им да работят в екип, да вземат решения и да разпределят отговорностите помежду си.

След оспорвана надпревара първото място зае отборът в състав Емре Сапунджиев, Севги Аптикадир, Енер Джебеджи, Гюркан Пасталев и Шенйъл Хасан. Те успяха да открият всички определени контролни точки и да завършат маршрута за 1 час и 2 минути. На второ място се класира отборът на Ерай-Джан Стойчев, Анъл Чауш, Еге Бекир и Ерен Хасанов, а третото място заслужи отборът в състав Матиас Мюмюнов, Яница Гавраилова, Елица Карамфилова, Ива Семерджиева и Айсун Джемил.

Всички участници в състезанието получиха предметни награди, грамоти и Youthpass сертификати, удостоверяващи участието и придобития от тях практически и образователен опит.

„Провеждаме състезания по ориентиране всяка година, но този път е по-различно. Днешното състезание се организира в рамките на дейността „Еко-лидерство в Родопите“ по проект „Младежки импулс за здраве и участие“, финансиран по програма „Еразъм+“. По този начин съчетаваме движението и спорта сред природата с работа в екип, лидерство и активно участие на младите хора“, сподели Ефсун Юмеров, координатор на проекта. Той допълни, че особено радващ е фактът, че реализацията на дейностите по проекта среща силна подкрепа от Община Ардино в лицето на кмета инж. Изет Шабан, което създава възможности за провеждането на повече инициативи, насочени към младите хора в общината.

Гюнер ШЮКРИ

На 8 километра северозападно от Ямбол се намира единственият в България запазен голям тракийски и античен град – древният Кабиле. Разположен непосредствено до автомагистрала „Тракия“ – на 280 км от София и на 76 км от Бургас, Археологическият резерват „Тракийски и античен град Кабиле“ е единственият археологически обект в България със собствен пътен възел към магистрала. Това позволява той да бъде почти изцяло проучен и е лесно достъпен за туристи.

Голяма част от архитектурните останки на Кабиле са консервирани и реставрирани. Археологическият резерват обхваща площ от близо 650 декара и е в списъка на 100-те национални туристически обекта. През 2016 г. той печели най-голямата награда в първите годишни награди в туризма „Изборът на българите“, организирани от Министерството на туризма.

Архитектурният резерват дава уникална възможност за своеобразно „пътуване през времето“ със спирки праистория, тракийска епоха, елинистичен период, Римска епоха, ранно средновековие.

ИСТОРИЯ

Селището, което е предхождало древния град Кабиле, е възникнало около скално светилище в края на II хил. пр. Хр. Платото е разположено на завоя на р. Тунджа на юг към Одрин (днес в Турция) и доминира над равнината. Откритата керамика от X – VI век пр. Хр. доказва, че селището е съществувало и през ранната Желязна епоха.

През античността градът е бил важен икономически и културен център в Югоизточна Тракия и Долна Тунджа. Местоположението на Кабиле е възлов пункт при пресичане на важни пътища през древността и античността. Оттук е минавал пътят от Айнос (днешен Енос при устието на Марица (античния Хеброс) към Хемус (Стара планина) и долното течение на река Дунав, както и диагоналният път (Via Diagonalis) от Бизантион през Сердика (София) – Найсос (Ниш) към средното течение на река Дунав. Поради това древното селище Кабиле постепенно прераства в град, който се обособява като важен политически, икономически и религиозен център на Одриското царство и на Римската империя.

През втората половина на I хил. пр. Хр. Кабиле е сред главните градски центрове на Одриското царство, което за кратко време успява да обедини по-голямата част от тракийските племена на Балканския полуостров и води успешно войни с македонци, пеони и илири. През 3-ти век пр. Хр. вече е част от територията, управлявана от траките одриси.

Градът е построен по правилата на елинските градове. Имал е агора – площад, център на живота в града. На площада се е намирал храм на Аполон и по-голям храм на богинята Артемида – Хеката, където са се съхранявали и много надписи за града, издълбани върху каменни стели.

През 341 г. пр. Хр. Кабиле е завладян от армията на Филип Македонски, а по-късно влиза в състава на империята на Александър Македонски. За града се споменава в трудовете на 14 древни автори.

През II-ри век пр. Хр. гръцкият автор Лампсак описва града като хорион, т.е. укрепен град в средата на Тракия и до река Тунджа. В края на IV и началото на III век пр. Хр. Кабиле е една от резиденциите на одриските владетели Спароток и Скосток и функционира като град държава. Спароток сече монетни емисии със своя образ през първата четвърт на III век пр. Хр.

Около периода на келтското нашествие царската власт в Кабиле се заменя с градско управление. През III – II век пр. Хр. градът сече монетни емисии с изображение на културната статуя на Артемида Фосфорос. През тази епоха градът е голям икономически и търговски център и поддържа връзки с Мала Азия, с градовете по тракийското крайбрежие и Егейския свят. На територията на Кабиле са открити около 500 амфорни печати от някои центрове от Източното Средиземноморие.

През 71 г. пр. Хр. градът влиза в състава на Римската империя, след като е завладян от войската на Марк Лукул и след 45-та година е част от римската провинция Тракия. Градът е основен военен и търговски център и най-важният военен римски лагер в провинция Тракия през II – III век сл. Хр., където е настанена кохортата на луцензите. В него се изграждат терми, обществени сгради, казармени помещения, светилища, крепостни стени. Кабиле е един от основните градове в своята провинция след реформите на император Диоклециан през IV-ти век. Намира се на кръстопът между пътищата Августа Траяна – Адрианопол и Августа Траяна – Анхиало. Запазени са строителни надписи от римските императори Хадриан, Антоний Пий, Каракала, Александър Север, Аврелиан, Галерий.

През IV-ти век градът изглежда е и епископски център, тъй като местният епископ Север е споменат като участник в Сердикийския събор, а някои автори отъждествяват епархията с известния от други източници Диосполис. От този период е датирана монументалната трикорабна базилика с мозаечни подове, част от които са изложени в музея към АР „Тракийски и античен град Кабиле“.

В края на IV век е превзет от готите. Краят на града идва след нашествието на аварите през 583 година, когато е разрушен и след това никога не е построен отново. Продължава да съществува като обикновено селище до османското нашествие в българските земи през XIV век. През средновековието на мястото, където се е намирал античният град, е построено малко селище. То съхранява старото си име, което съобразно фонетиката на старобългарския език е запазено до началото на XIX век – Ковел. В северния край на село Кабиле при разкопки е разкрита църква от XI-ти век, вградена в тракийска могила, свързана с това селище от късното Средновековие.

АРХЕОЛОГИЧЕСКИ НАХОДКИ

По време на продължителните археологически разкопки са разкрити две раннохристиянски базилики, условно обозначени като Базилика № 1 и Базилика № 2.

Базилика № 1 е разположена в западната част на античния град, върху втората тераса в източното подножие на хълма Зайчи връх. Обектът е открит и проучен от българската археоложка Александра Димитрова-Милчева през 1972 година, а проучването му продължава и между 1974 – 1976 година. Мащабните размери на базиликата, както и богатата ѝ стенописна и декоративна украса, са доказателство, че сградата е функционирала като главен епископски храм. На територията на обекта са намерени множество монети, които датират от 310 до 393 г., като повечето от тях са сечени в Хераклея.

Скално-изсеченото светилище се намира на източната част на възвишението Зайчи връх в Ямболското поле. Двуглавият скалист връх се извисява над местността и руините на древния град Кабиле. Скалите във върхната част са подравнени и обработени, като в тях са издълбани две взаимно перпендикулярни траншеи с променлива дълбочина.

АТРАКЦИИ

От проучените и експонирани обекти могат да се видят: тракийската крепостна стена с няколко кули, западна порта като част от нея, скалното светилище на Зайчи връх, две ранно християнски базилики от началото на IV-ти век, две римски бани, участъци от римската стена в рамките на римския военен лагер с няколко кули, две казармени помещения, складове за зърно, както и един късно античен квартал от периода IV – VI-ти век.

Посетителите на АР „Тракийски и античен град Кабиле“ могат да видят на място филм за историята на Кабиле, 3D-възстановки на част от експонираните обекти, да се разходят самостоятелно из резервата с аудио-гид система или да поръчат специална беседа за астрономични и биометрични наблюдения, свързана с тракийското скално светилище „Зайчи връх“ – древна слънчева обсерватория.

ПАНАИР НА ТУРИСТИЧЕСКИТЕ ЗАБАВЛЕНИЯ И АНИМАЦИИ

Всяка година, във втората половина на месец юни, стотици хора изкачват възвишението Зайчи връх, за да посрещнат от Тракийското скално светилище изгрева на Слънцето в най-дългия ден от годината. На 21 юни 2017 г. за първи път на светилището е пресъздаден автентичен древен тракийски ритуал по посрещане на Слънцебога със съдействието на изтъкнатия траколог проф. дин Валерия Фол.

МУЗЕЙНА ЕКСПОЗИЦИЯ

Музейната експозиция към резервата привлича не само с експонати от самия град Кабиле, но и с представяне на ценни находки от селищни могили от долна Тунджа – оръдия на труда, керамични съдове, накити и културни пластики от периода на неолита, бронзовата и ранно-желязната епоха и др. Специален акцент са находките от праисторическата могила при с. Драма, която е най-добре проучената селищна могила в Югоизточна Европа.

РАБОТНО ВРЕМЕ НА АР „ТРАКИЙСКИ И АНТИЧЕН ГРАД КАБИЛЕ“

- от понеделник до неделя без почивен ден
- зимно работно време от 9.00 до 15.30 часа (1 ноември – 31 март)
- лятно работно време от 8.00 до 18.00 часа (1 април – 31 октомври)

Предварителна заявка за екскурзовод от Регионален исторически музей – Ямбол: 0877043154 и 046/663403
e-mail: museum.yambol@gmail.com; http://yambolmuseum.eu/

Близки забележителности: Регионален исторически музей – Ямбол, безистена в Ямбол, Етнографски комплекс „Каргон“, Ямболска средновековна крепост и др.

БЪЛГАРСКИЯТ ТУРИСТИЧЕСКИ СЪЮЗ
обявява национален конкурс
„МОЕТО НЕЗАБРАВИМО ПЪТЕШЕСТВИЕ“
по повод 60-годишнината на Националното движение „Опознай България – 100 национални туристически обекта“

Вече 60 години Националното движение „Опознай България – 100 национални туристически обекта“ обединява поколения българи в преоткриването на историческите и природните богатства на родината ни. По случай този забележителен юбилей Ви каним да участвате в конкурса и да споделите таланта си в следните категории:

1. ЗА МАЛКИ ТВОРЦИ – ДЕТСКА РИСУНКА

Категорията е отворена за деца на възраст **от 7 до 14 години**. Нарисувайте любим исторически или природен обект, който е част от националното движение.

2. ЗА СЛАДКОДУМЦИ – ПЪТЕПИС/ РАЗКАЗ / ЕСЕ ИЛИ ВИДЕО-ИСТОРИЯ (С ТЕКСТ ЗАД КАДЪР) – без възрастови ограничения!

Правила

– писмените творби не трябва да надвишават три стандартни страници, Times New Roman, размер 14 и не трябва да са публикувани до момента на приключването на конкурса.
– Творбите трябва да са на български език.
– Всеки участник може да изпрати само една творба.
– Критериите за оценка: книжовен български – правопис, пунктуация, изказ; свежи образи и метафори; ясна връзка с темата; завършеност и смисленост на текста

Във всяка категория се присъждат първа, втора и трета награда.

КАК ДА УЧАСТВАТЕ?

Изпращайте вашите рисунки, текстове със снимки и видеа на имейл адрес: yanasapetrova@gmail.com. За повече информация можете да позвъните на тел. 0883 600 524

Писмените творби, придружени със снимки, се изпращат като прикачен файл (Word, jpeg, pdf) на имейл: yanasapetrova@gmail.com , като в текста на имейла се посочват трите имена на автора, възраст и местоживеене

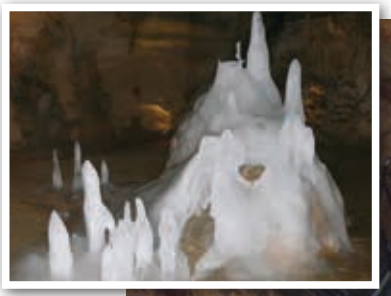
Краен срок за участие: 6 ноември 2026 г.

С изпращането на творбата участниците се съгласяват с правилата на конкурса и предоставят правата за публикация на Сдружение „Български туристически съюз“ и партньорите му (сайт и ФБ-страница на сдружението, в. Ехо и др.)

Победителите в конкурса ще бъдат официално наградени по време на тържествената церемония за годишните награди на БТС в средата на ноември!

Най-добрите и наградени разкази, рисунки или видеа от конкурса ще бъдат селектирани и публикувани съответно във ФБ-страницата и сайта на Сдружение „Български туристически съюз“ и в. „Ехо“.

ПЕЩЕРА ЛЕДЕНИКА

На 17 септември 2026 г. се навършват 65 години от влизането на първата посетителска група в природния феномен „Леденика“. През годините пещерата е впечатлила стотици хиляди туристи. Освен с уникални образувания, тя разполага и с чудесно място за провеждане на концерти и спектакли.

Пещерата Леденика се намира в северозападния край на Врачанска планина, на 16 км от град Враца. Тя впечатлява с големите си размери, а през зимата грабва посетителите с изящната си ледена украса, откъдето произлиза и името ѝ. През пролетта и зимата първата зала на пещерата – „Предверието“, очарова с ледено кристалната си украса. Най-високата точка на пещерата се нарича „Седмото небе“ и е достъпно само за най-запалени туристи. Температурата в нея варира от –7 и –15 градуса до 8 градуса във вътрешността. Влажността на въздуха е 92 %.

За да видите пещерата Леденика в цялото ѝ великолепие, е най-добре да я посетите през зимата или пролетта. Известна е на хората от този край отдавна, даже в нея овчарите са съхранявали млякото на хладно.

Входът ѝ е на 830 надморска височина, в най-ниската част на Леденишкия валог. През зимата студеният въздух нахлува в пещерата през няколко понора и изстудява три от най-интересните зали – „Преддверието“, „Малката зала“ и „Концертната зала“. По стените им се образува скреж и цели ледени водопади, от таваните увисват феерични висулки, които напомнят боздугани и мечове; на подовете се появяват „сервизи от бутилки и чаши“, сътворени от вездесъщия лед. А до самия вход, в „Преддверието“, се възправя огромна ледена колона. Вече разбирате защо тази пещера не е могла да бъде наречена другояче, освен Леденика.

Тя е дълга около 300 метра и има десет зали, коя от коя по-привлекателни. След „Преддверието“ човек трябва да се наведе ниско, за да се промуши през прохода, който носи симптоматичното име „Плъзнята“, и така стига до „Малката зала“, която е почти кръгла. След още едно стеснение се влиза в „бисера“ на пещерата – „Концертната зала“. Тя има наистина впечатляващи размери (60 на 45 метра и е висока 23). Тук с повече въображение и помощ от екскурзовода могат да се видят образувания като Соколът, Къщичката на Баба Яга, Крокодилът, Соколът, Дядо Коледа, Главата на великана – пазителят на пещерата и много други. В тази зала са изнесени едни от първите концерти под земята у нас, но те са краткотрайни, защото високата влажност на въздуха се отразява неблагоприятно на инструментите.

Леденика е призната за природна забележителност през 1963 година и е сред най-посещаваните благоустроени български пещери.

РАБОТНО ВРЕМЕ:

От 9:00 ч до 18:00 часа. Последно влизане в 17:00 часа.

Семейство ГЕОРГИЕВИ от Ямбол:

В БЪЛГАРИЯ ИМА МНОГО МЕСТА, КОИТО ЗАСЛУЖАВАТ ДА БЪДАТ ПОСЕТЕНИ ОТ ВСЕКИ БЪЛГАРИН

Тази година семейство Георгиеви от Ямбол събраха необходимите печати и вече са носители на златни значки в НД „Опознай България – 100 НТО“. Ето какво споделиха те за в. „Ехо“:

АТАНАС ГЕОРГИЕВ (47 г.), инспектор в НК „Железопътна инфраструктура“ – Ямбол. „Посещаваме обектите от движението отпреди повече от 10 години, още когато децата ни бяха малки. Започнахме от тези в Карлово, Сопот и Калофер, купихме си книжки за печати. За около 2 години ни ограничи Ковид-пандемията, но ето – днес получихме златните си значки. Ако трябва да посоча кои обекти са ме впечатлили особено, то това са пещерата Магура и Къкринското ханче.

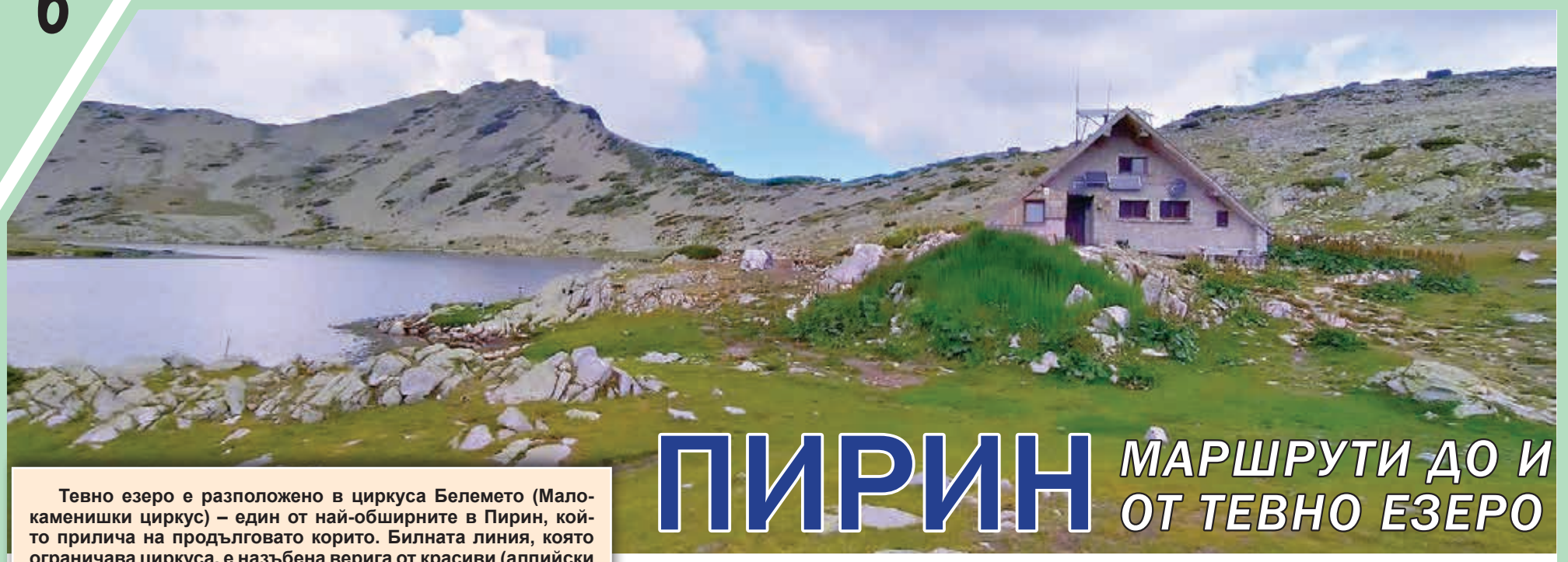
ГОСПОДИНКА ГЕОРГИЕВА (45 г.), учителка в детска градина. „Всяка година си изготвяхме маршрут с набелязани обекти в определен район на България. А у нас има много интересни и красиви места, които е добре да се посетят. В момента най-напред се сещам за Панорамата „Плевенска епопея 1877 г.“.

В последните 3-4 години започнах да записвам впечатленията от пътуванията на семейството в тетрадка. Последният (№ 100) печат взехме от Музея на мозайките в Девня. Тогава казахме на децата ни, че когато създадат семейства, трябва да покажат на техните деца богатата история и природа на България. Естествено, ние ще продължим да опознаваме родината, а има немалко обекти, които заслужават да бъдат посещавани отново.

Според мен има нужда от повече популяризиране на обектите от НД „Опознай България – 100 НТО“, както и от актуализиране на контактната информация в интернет – телефони, работно време, местонахождение на печатите и др.

ТЕОДОР ГЕОРГИЕВ, ученик в XI-ти клас в Гимназията по строителство и архитектура, графика и дизайн „Кольо Фичето“ – Ямбол, сподели, че харесва много музеи и природни забележителности в България, но е впечатлен особено от Панорамата „Плевенска епопея 1877 г.“ и от видяното в Батак.

МАРИЕЛА ГЕОРГИЕВА (15 г.), ученичка в Гимназията по строителство и архитектура, графика и дизайн „Кольо Фичето“ – Ямбол. „Освен обектите ми харесват самите пътешествия – красиви гледки и природа (водопади и пр.). Особено ме впечатли Перперикон“.

ПИРИН
МАРШРУТИ ДО И ОТ ТЕВНО ЕЗЕРО

Тевно езеро е разположено в циркуса Белемето (Малокаменишки циркус) – един от най-обширните в Пирин, който прилича на продълговато корито. Билната линия, която ограничава циркуса, е назъбена верига от красиви (алпийски тип) гранитни върхове, които не се срещат не само другаде в Пирин, но и в останалите наши планини: на северозапад и север са Превалски и Валявишки чукар, на североизток – Момин двор (Момини двори), на изток – Кралев двор и Малка Каменица, на югоизток и юг – Каменица и Каменишка кукла.

В циркуса са разположени Малокаменишките езера – около 20 на брой, като най-голямото от тях е Тевно езеро (2512 м н. в.) – пето по надморска височина и осмо по площ пиринско езеро. Край него преминават и се пресичат многобройни туристически маршрути, които го свързват с почти всички пирински хижи.

Тези обстоятелства и природните дадености на района от десетки години предизвикват огромен интерес сред туристите. За да се даде възможност повече планинари да посещават циркуса и околните върхове, в периода 1971 – 1972 г. БТС построява едноименен заслон с 30 места, разположен на източния бряг на езерото, близо до неговия отток. След 2006 – 2007 г. капацитетът му е разширен и сега той разполага с около 80 места, а през летните месеци с допълнителни места в палатки. Освен на собствена храна туристите могат да разчитат и на богат асортимент от ястия и напитки, предлагани в заслона. **Контакти на заслон „Тевно езеро“: 0884663635, 0886397268.**

В два последователни броя в. „Ехо“ предлага на читателите си всички маркирани маршрути до и от заслон „Тевно езеро“, както и панорамни немаркирани маршрути през околните върхове за по-опитни планинари.

МАРКИРАНИ ТУРИСТИЧЕСКИ МАРШРУТИ

Най-удобните изходни пунктове за сравнително бърз и лесен достъп до заслон „Тевно езеро“ са градовете Банско и Добринище, които имат много добре развита инфраструктура – транспортна мрежа, хотели и ресторанти, ски писти и съоръжения и др. **По-долу описаните маршрути са летни.**

Маршрут 1 : Банско – хижа „Демяница“ – заслон „Тевно езеро“

<u>Вариант 1:</u> автомобилен транспорт до местността Демянишка поляна (15 км).

От Банско се пътува по асфалтовото шосе за х. „Вихрен“ до **местността Тодорова орница (8 км).** От нея на юг се отбива чакълиран път (има указателна стрелка за х. „Демяница“), достъпен за всякакви автомобили, който успоредно и срещу течението на Демянишка река **след 7-8 км стига до** обширна поляна с изоставена постройка в **м. Демянишка поляна.**

<u>Вариант 2:</u> пешеходен преход до м. Демянишка поляна (4.30 часа).

Тръгва се от централната част на Банско в южна посока по ул. „Пирин“, край посетителския център на НП „Пирин“, по-нагоре край долната лифтова станция, а след нея шосето минава край ресторант „Мотиката“. Подминава се отклонението за м. Чалин валог и по синята лентова маркировка в горския пояс шосето се пресича няколкократно и се достига **м. Тодорова орница (2 часа).** Оттук на юг пътеката почти се дублира с чакълирания път, насочва се срещу течението на Демянишка река, на места го пресича и след **около 2 часа достига м. Демянишка поляна.** От поляната пътеката на два пъти пресича реката по дървени мостове и за около 30 минути достига **х. „Демяница“ (1895 м н. в.) – общо 4,30 часа от Банско.**

От х. „Демяница“ за заслон „Тевно езеро“ се следи маркираната със син цвят пътека право на юг без никакви отклонения. Подминава се разклонът за х. „Вихрен“ (вдясно), по-нагоре се пресича **Типицки поток (40 минути)** и след още 40 минути в м. Тиаците се достига **разклона за х. „Безбог“ (вляво, на изток) – общо 1,20 часа.** Започва стръмно изкачване на юг до едно от Превалските езера (1,40 часа), а след него стръмната и с много серпентини по сипей пътека извежда на главното било при **Мозговишка порта (2,20 часа от х. „Демяница“).** От нея се изоставя

хижа „Демяница“

синята маркировка и се тръгва на изток по червената лентова маркировка (Е4). С няколко серпентини се подсичат склоновете на Превалски чукар и с леко изкачване се излиза на обширния циркус Белемето, в който се намира Тевно езеро. На източния му бряг е разположен **заслон „Тевно езеро“ (3 часа от х. „Демяница“).**

Маршрут 2: Добринище – хижа „Гоце Делчев“ – заслон „Тевно езеро“

Вариант 1: автомобилен транспорт до х. „Гоце Делчев“ – 11 км по асфалтово шосе

Вариант 2: пешеходен преход до х. „Гоце Делчев“ (2,30 часа)

Тръгва се от центъра на град Добринище в южна посока по шосето за х. „Гоце Делчев“. Маркировката е зелена. Върви се по серпентините на шосето до **Балев мост (50 мин.),** където то се изоставя и се тръгва по маркираната пътека. След около 1,10 часа (общо 2 часа) отново се излиза на шосето и след още 30 минути се достига **х. „Гоце Делчев“ (1478 м н. в.) – 2,30 часа от Добринище.**

От х. „Гоце Делчев“ до х. „Безбог“ има туристическа пътека (зелена маркировка), която почти не се използва при наличието на седалковата въжена линия. По този вариант пешеходният преход е 2,30 часа, като се преодолява значителна денивелация от около 750 метра.

С лифт от х. „Гоце Делчев“ за 30 минути се достига х. „Безбог“ (2235 м н. в.).

От хижа „Безбог“ за заслон „Тевно езеро“ се тръгва по маркираната в зелен цвят пътека за х. „Пирин“. Маршрутът минава край западния бряг на Безбожкото езеро и с много серпентини изкачва **Безбожки превал (15 мин.).** С незначителни изкачвания и слизания пътеката подминава Банските езера, а след тях и разклона за х. „Демяница“ и след няколко минути излиза на **Попово езеро (1,25 часа).** След още десетина минути от горния край на езерото се достига **разклонът за Тевно езеро (1,35 часа).** Поема се вдясно по синя маркировка край поток, преодолява се висок каменист циркусен праг. За около 30 минути се достига **най-долното Краледворско езеро** от Краледворски (Самодивски) циркус **(2 часа).** Пътеката пресича циркуса и се насочва на запад, към **Краледворска лява порта.** Тя е много стръмна, изкачването ѝ трябва да става внимателно и отнема 20 минути (общо 3,10 часа). От портата до **заслон „Тевно езеро“ се стига за 20 минути (общо 3,30 часа от х. „Безбог“).**

МАРШРУТИ ОТ ЗАСЛОН „ТЕВНО ЕЗЕРО“

МАРШРУТ 1: заслон „Тевно езеро“ – Мозговишка порта – Башлийска порта – хижа „Вихрен“ (6,10 часа)

Маршрутът е част от европейския туристически маршрут Е4.

От заслона се тръгва по червената маркировка на запад, по южния бряг на Тевно езеро, с няколко серпентини се траверсират

хижа „Вихрен“

южните склонове на Превалски чукар и **за около 30 минути се изкачва Мозговишка порта**. От нея в западна посока, успоредно на главното било, пътеката пресича сипей, вие се между клекове и след 35 минути достига **Чаирска порта (1,05 часа).** Започва стръмно изкачване по ръба на главното било в северозападна посока през върховете Голямата стража, Голям Типиц, острия скалист ръб, наречен Типицко конче, и **Малък Типиц (3 часа).** Маршрутът минава през безименен връх, пресича южните склонове на вр. Възела и слиза на **Башлийска (Главнишка) порта (3,40 часа).** От нея трасето напуска главното било и в северозападна посока се спуска стръмно през два улея, край няколко непостоянни езерца, пресича каменист пасаж, заобикаля от запад Дълго Бъндеришко езеро и достига **Жабешкото езеро (4,40 часа).** От него по разнообразен терен – каменисти, тревисти, скални и клекови пасажи, покрай **езерото Окото (5,55 часа)** за още 15 минути по десния бряг на Бъндеришка река слиза до мост над реката и се изкачва пред **хижа „Вихрен“ (1972 м н. в.) – 6,10 часа.**

МАРШРУТ 2: заслон „Тевно езеро“ – Мозговишка порта – Чаирска порта – маркировъчен стълб № 73 – хижа „Яне Сандански“ (5,10 часа)

От заслона се тръгва по пътека, описана в ***Маршрут 1,*** **до Чаирска порта (1,05 часа).** Тук се изоставя червената маркировка и започва спускане на югозапад по пътека със зелена маркировка край Чаирски езера. Тя минава през тревист и каменист терен, а по-надолу – през клек, пресича Чаирска река и достига **маркировъчен стълб № 73 (2,15 часа).** На него указателни стрелки насочват за х. „Беговица“/ „Каменица“ на югоизток и за хижите „Синаница“ и „Вихрен“ и заслон „Спано поле“ на северозапад (кафява маркировка). За х. „Яне Сандански“ се продължава на югозапад по зелената маркировка край останалите тук-там стари телефонни стълбове. Пресича се голяма наклонена поляна, навлиза се в гора и се стига до водослива

хижа „Яне Сандански“

на две реки. След 15 минути се излиза на чакълиран път, пресечен от пряка пътека, която извежда до **почивна станция (4 часа).** От нея по шосето без отклонения се достига **х. „Яне Сандански“ (1221 м н. в.) – 5,10 часа от з. „Тевно езеро“.**

▶▶ 7

Хижа „Смолянски езера“

ЕКОПЪТЕКА „ТРИТЕ СМОЛЯНСКИ ЕЗЕРА“

Екопътека „Трите Смолянски езера“ се намира в Букова планина, Западни Родопи, на север под Орфеевите скали и връх Снежанка. Самите езера са разположени стъпаловидно по течението на Черна река. Екопътека „Трите Смолянски езера“ е място в полите на Родопите, където може да се откъснете от стреса на ежедневието и да се потопите в хармонията на природата. Тя е подходяща за посещения през всички сезони. До изходния ѝ пункт може да стигнете с автомобил, а от Смолян до него може да ползвате градски транспорт.

КАК ДА СТИГНЕМ ДО НАЧАЛОТО НА ЕКОПЪТЕКА „ТРИТЕ СМОЛЯНСКИ ЕЗЕРА“

За начална отправна точка избираме Асеновград. В града също има множество забележителности, които да посетите, като Асенова крепост, Палеонтологичния музей, Историческия музей, най-старата църква, Метоха, Килийното училище и други.

Движим се по главния път Бачково – Смолян. Той има доста завои, като от лявата страна е река Чая (Асеница), а от дясно са скали. Подминава се село Бачково, Бачковският манастир, отбивката за Югово и Кръстова гора, Нареченски бани, село Хвойна, Чепеларе.

За екопътека „Трите Смолянски езера“ се отправяте към село Стойките и началото на седалковия лифт „Смолянски езера – Снежанка“. Пътят е тесен, но асфалтов. Вдясно ще видите табела за параклис „Свети Дух".

Началната точка на екопътеката е малко преди лифта. Там е първото от езерата – Тревистото. Тук има поляна, беседка. Можете починете и да посетите параклис „Свети Дух“. Да отбележим, че езерата са били 20 на брой. Днес са 7, като едно от тях е изкуствено или превърнато в макроязовир. Те са се образували вследствие на свлачищен процес. По екопътека „Трите Смолянски езера“ може да видите само три от тях – Тревистото, Бистрото и Мътното.

ТРЕВИСТОТО ЕЗЕРО

Площта му е била между 6-8 хектара, като днес е с размери едва 10 на 10 метра. Намира се на 1540 метра надморска височина. То, както и повечето от другите, е блато. През пролетта и есента се превръща от блато в езеро. Наречено е така, защото половината от площта му е заета от еднометров торфен пласт с буйни треви. Ако посетите Тревистото езеро при хубаво, слънчево и ясно време, може да видите Орфееви скали.

БИСТРОТО ЕЗЕРО

Следващото езеро по екопътеката е Бистрото езеро. Намира се само на 100 метра на изток от Тревистото. То е различно, водите му са тихи, спокойни и доста по-чисти и бистри. Наподобява алпийска панорамна гледка. Бреговете са равни, на места има камъни, а гората ви заобикаля.

МЪТНОТО ЕЗЕРО

След това екопътеката ни повежда към последното от езерата, а именно Мътното. То се намира на 200 метра разстояние от първите две. Пътеката на места е стръмна. Мътното езеро е най-високо разположено – на 1590 метра надморска височина. Площта му е 1,6 хектара. То е най-дълбокото сред останалите – 4,5 метра. Водата му не е чиста и бистра. Заобиколено е от гъста смърчова гора в подножието на Орфеев връх.

Районът на екопътеката предлага възможности за риболов, планинско колоездене, скално катерене, конна езда, ски-спортове през зимата и други.

ЗАБЕЛЕЖИТЕЛНОСТИ ПО САМАТА ЕКОПЪТЕКА

Сред тях са „Трона на Евридика“ и „Лирата на Орфей“. За тях ще видите обозначителни табели, когато поемете към Мътното езеро. „Трона на Евридика“ представлява група от няколко дървета. Те така са се събрали, сякаш образуват трон. „Лирата на Орфей“ е само едно дърво, което се разделя на три и прилича досущ на лира.

В близост до езерата има прекрасни места, които може да посетите. Ето някои от тях:

- **Екопътека „Невястата“ –** Смолян, която води до една от емблемите на Смолян - Невястата. Представлява скала в червен цвят, надвиснала над Смолян. Екопътеката е приятна и лека, а гледката от върха е впечатляваща. Разстоянието от началото на екопътеката до екопътека „Трите Смолянски езера“ е 9 км.
- **„Крепост Калето“ –** Смолян. Намира се в близост до манастирския комплекс „Свети Панталеймон“. Това е мястото, откъдето започва и екопътека „Невястата“. Крепостта е била изградена по времето на император Юстиниан и е изпълнявала охранителни функции. Тя е упражнявала и контрол по движението по пътищата на Средните Родопи и върху съобщенията.
- **Връх „Снежанка“, Пампорово** Намира се на около 2 км. от езерата. Той е любима дестинация на любителите на зимни спортове, тъй като от него започват 35 маркирани писти. Несъмнено най-голямата атракция е телевизионната кула, висока 156 м. Гледката от върха ѝ е удивителна. Има 360-градусова площадка с гледки към Рила, Пирин и Стара планина.
- **Планетариумът в Смолян** Той се занимава с научна и изследователска дейност. В него може да посетите залата с купола или тази, където звездното небе оживява. Разполага с втори посетителски център и обсерватория. Планетириумът се намира на 10,6 км. от началото на екопътеката.
- **Историческият музей в Смолян,** който носи името на Стою Шишков - виден книжовник, фолклорист, историк и благодетел. Основател е на Регионалния етнографски музей в Пловдив и Смолян. Смолянският музей датира от 1935 година. Посещението в него е разходка в миналото. Представен е начина на живот, различни предмети от бита, както и трудните и славни моменти от борбите за Освобождение и независимост.
- **Алибеев конак –** намира се в квартал Райково, Смолян, на 12,9 км от началото на екопътеката. Той е бил стопанска и жилищна сграда от аристократичен тип, служила на османските управници. Днес има хотелска част, както и Център за обучение. Алибеев конак е типичен пример за родопската архитектура и е обявен за недвижима културна ценност с национално значение.

По-отдалечени забележителности на разстояние до 30 км са: Националната астрономическа обсерватория в Рожен, Момчилова крепост край село Градът, Широка Лъка, Трансгранична екопътека „Хвойна – Ставруполи“, Чудните мостове; Каньона на водопадите близо до Смолян, „Смолянски водопад“ в „Чилингирска махала“.

Хижа „Смолянски езера“ се намира в подножието на връх Снежанка, на над 1500 м н. в. Хижата е на два етажа, като предлага настаняване в апартаменти, двойни, тройни и четворни стаи. Гостите могат да ползват битовата зала и ресторанта. До сградата има и 5 бунгала, в които може да отседнете.

по материали от www.rodopi.travel

▶▶ 6

ПИРИН – МАРШРУТИ ДО И ОТ ТЕВНО ЕЗЕРО

МАРШРУТ 3: заслон „Тевно езеро“ – Мозговишка порта – Чаирска порта – маркировъчен стълб № 73 – заслон „Спано поле“ – хижа „Синаница“ (5,05 часа).

От заслона се тръгва по пътека, описана в Маршрут 2 до маркировъчен стълб № 73 (2,15 часа). От него се продължава на северозапад (вдясно) по кафява лентова и стълбова маркировка. Прекосяват се обширни пасища, пресича се Конска река, следва стръмно изкачване, след което почти по хоризонтал през хвойнати храсти пътеката стига до мочурище. По широка камениста пътека за 10-15 минути от мочурището се достига заслон „Спано поле“ (2047 м н. в.) – 3,15 часа.

От заслон „Спано поле“ пътеката пресича Малка Спанополска река. През обширни пасища преодолява два странични рида и слиза в циркуса Голямо Спано поле при разклона, където се намира маркировъчен стълб № 39 (3,50 часа). Продължава се за кратко по маркировката за х. „Вихрен“ до маркировъчен стълб № 37, пресича се Спанополска река и от нея посоката рязко се променя на запад (вляво) към Синанишкото било. Започва стръмно изкачване по билото с много серпентини, а в крайния участък – директно нагоре и за 45 минути се излиза на Синанишка порта (4,35 часа). От портата за 30 минути се слиза до х. „Синаница“ (2203 м н. в.) – 5,05 часа от заслон „Тевно езеро“.

МАРШРУТ 4: заслон „Тевно езеро“ – Беговишка порта – хижа „Беговица“ / „Каменица“ (3,10 часа).

Маркираната в зелен цвят пътека за х. „Беговица“ се насочва на юг, към Малокаменишката езерна група в подножието на връх Каменица и с криволичене между скални групи, поляни и няколко малки езерца достига заравненост под голям циркусен праг. Маршрутът траверсира западните склонове на връх Каменишка кукла през скални участъци и тревни пасажи и достига маркировъчен стълб № 61 (1 час). Там той се съединява със синята лентова и със стълбовата маркировка на пътеката, която идва от х. „Демяница“ за х. „Беговица“ през Мозговишка порта. Продължава се в южна посока по синята маркировка и след още 10 минути пътеката изкачва до Беговишки (Кози) превал при

стълб № 58. Започва слизане през обширни пасища край коритото на Беговишка река, през няколко долинни тераси и постепенно пътеката завива на запад, подминава разклона за х. „Пирин“ (2,10 часа) и пресича реката по Даков мост (2,40 часа). След него се навлиза в гора и след 30 минути се стига до х. „Беговица“ / „Каменица“ (1800 м н. в.) - 3,10 часа от з. „Тевно езеро“.

МАРШРУТ 5: заслон „Тевно езеро“ – Дясна Краледворска порта – хижа „Пирин“ или хижа „Трите реки“ (2,45 часа).

Маршрутът е участък от Европейския туристически маршрут Е4.

От заслона в югоизточна посока по червената маркировка за 40 минути се достига Дясна Краледворска порта. Започва много стръмно спускане, преминава се високо над Митрево езеро. Постепенно се навлиза в Демиркапийския циркус и след около 50 минути нашият маршрут се събира с маркираната в зелен цвят пътека от х. „Безбог“. Маршрутът следи неотлъчно долината на реката на юг и след около 1 час достига местността Комитски чарк (2,30 часа). Тук пътеките се разклоняват: на изток за х. „Попови ливади“ (Е4), а на юг за 15-20 минути се стига до х. „Пирин“ (1616 м н. в.). На стотина метра западно от х. „Пирин“ се намира обновената сграда на х. „Трите реки“ с капацитет 15 легла и заведение за хранене – 2,45 часа от з. „Тевно езеро“.

Йордан ЙОРДАНОВ

В следващия брой на „Ехо“ очаквайте: Панорамни маршрути през околните върхове на Тевно езеро.

М. С. НИКОЛАЙ ДОБРЕВ:
ЗА МЕН ТУРИЗМЪТ Е ХОБИ И СТРАСТ

м. с. Николай ДОБРЕВ (84 г.) вече втори мандат е председател на ТД „Еделвайс“ – Пловдив, носител е на всички отличия на БТС. Ето какво сподели той по време на Националния туристически празник на Черни връх:

Планинар съм от малък, майка ми е родом от град Шипка, а баща ми – от Калофер. Многократно съм изкачвал връх Ботев и други планински първенци. Тази година, заедно с приятели – планинари неколкократно се качихме на връх Свети Никола, и събрахме 22 артефакта, свързани с бойните действия по време на Руско-турската война от 1877 г.

Работих 40 години като учител, двадесет от тях в Професионалната гимназия по механотехника и автоматизация в Пловдив, където организирах и ръководих експедиционен отряд. Двадесет години той неизменно бе национален първенец по туризъм. Дейността му бе многостранна – научно-изследователска, събирателска, пешеходни походи; воден, коло- и ски туризъм и др. За две години около 40 ученика от отряда станаха носители на златни, сребърни и бронзови значки в НД „Опознай България – 100 НТО“.

Какво е за теб празника на Черни връх – Деня на туризма в България?

За първи път участвах в Деня на туризма през 1962 г., когато бях гвардеец в София. Извън темата искам да вметна, че като тренировка през зимата се спускахме със ски от Черни връх до Княжево и получавахме значка „Ски-поход Черни връх – Княжево“.

От 1962 г. до днес съм участвал във всички празници на Черни връх, с изключение само на една година. Винаги съм се качвал пеша, а тази година за първи път с автомобил заради здравословното ми състояние.

Закърмен съм с каузата на туризма. Завърших курс за планински водач и през 1966 г. станах инструктор по туризъм. Оттогава той е мое хоби, любов и страст.

Какво ще разкажеш на читателите на „Ехо“ за историята и дейността на ТД „Еделвайс“ – Пловдив?

Нашето дружество има богата история (създадено е през 1964 г.) с многообразни дейности. Сред тях искам да отлича участието ни в НД „Опознай България – 100 НТО“, националните прегледи на туристическите умения и сръчности за учащи за приз „Кристален еделвайс” на язовир „Копринка“ (както и регионалните такива в Плевен, Враца, Видин, на Витоша и другаде), участвали сме във всички прояви от календарните планове на БТС.

Понастоящем в дружеството има четири клуба – пешеходен, воден, по спелеология и по алпинизъм. Членовете са около 200.

Как виждаш бъдещето на ТД „Еделвайс“ – Пловдив?

Ние имаме визия за бъдещето, но има проблем с финансирането на дейностите. Все пак намерихме фирма-спонсор, с която имаме сключен договор. Община Пловдив също дава средства, но с всяка година те намаляват.

Важна цел е подмладяването на дружеството. Имаме Младежки туристически клуб „Алеко“, където членуват ученици от 8-ми до 12-ти клас от СУ „Никола Вапцаров“ – Пловдив, ръководени от Елеонора Янчева – учител по математика в училището. Те участват в много прояви на дружеството, както и в събития, организирани от БТС.

А на родния туризъм?

Според мен бъдещето на родния, в т. ч. и на ученическия туризъм, в голяма степен зависи от средствата, които се отпускат от държавни институции, местни власти (общини, кметства) и др. Например Министерството на образованието, РИО, Министерството на младежта и спорта, както и БТС. Важно е да бъдат възстановени модул „Туризъм“ в часовете по физическо възпитание в училищата, екскурзионните летувания, младежките походи и пр.

А на българските туристи пожелавам здраве и по-чести срещи по планинските пътеки на България!

ХИЛЯДИ БЪЛГ

ПРАЗНУВАХА ДЕНЯ НА

СТД „Незабравка“ – Велико Търново

Тихомир ГЕОРГИЕВ: ТУРИЗМЪТ И СПОРТЪТ ПОМАГАТ ДА ОПОЗНАВАМ БЪЛГАРИЯ

Членувам в СТД „Незабравка“ от три години, а от шест месеца тренирам и представям дружеството в състезания по планинско бягане. Зад гърба си имам участия в три състезания – „Търново Ултра“, „Трявна Ултра“ и „Витоша Рън“.

Завърших трасето на „Витоша Рън 2026“ за 3 часа и 30 секунди и получих медал за успешно участие. Атмосферата на състезанието беше много добра – по маршрута много хора ни аплодираха, подкрепяха и мотивираха дори в трудни участъци като Стената над х. „Алеко“.

Участвам в почти всички прояви на СТД „Незабравка“ – три пъти в Ботевия поход, в който с всяка година числеността на групата ни расте и става все по-интересно. Участваме и в ученическите прояви от календарния план на БТС.

Всичко изброено до тук ми помага да опознавам историята и природата на България, да я обичам все повече.

Атмосферата на празника на туризма на Черни връх е особено приятна – щастливи хора, песни, хора… Впечатляващ връх с красиви гледки! Планинарството у нас има бъдеще, но хората трябва да се учат да ценят и пазят повече природата.

Симона ЦОЛОВА: *НОСЯ ПЛАНИНИТЕ В ДУШАТА СИ*

Член съм на СТД „Незабравка“ от четири години, оттогава нося лилавата фланелка на гърба си и планините в душата си. Сама отидох в дружеството, запознах се и се сприятелих с много хора. От походите в планините, горите и полята, посещенията на културно-исторически обекти научих много за историята и природата на България, което е причина все повече да я обичам и пазя. А приятелите ми ме подкрепят в трудни моменти, в т.ч. по време на преходи. Участвах четири пъти в Ботевия поход, с всяка година числеността на групата на дружеството расте, печелим много отличия в състезанията по време на похода. Била съм и на нощния поход „Верея“, на спортно-туристическите игри на яз. „Копринка“ и тези в Дряново, както и на походи, организирани от СТД „Незабравка“.

Всички тези дейности ми дават енергия, спокойствие, смисъл, живец. Радвам се че тук, на празника на туризма на Черни връх, виждам много щастливи и енергични хора със „силни души и здрави крака“.

Срешение № 1 в протокол № 5 от заседание на УС на ТД „Момини двори“ - град Гоце Делчев от 12.06.2024 г. бе решено дружеството да разработи проектно предложение по Програма „ИНТЕРРЕГ VI-A ИПП България – Северна Македония 2021-2027“.

С това решение ТД „ Момини двори“ става част от консорциум от общо седем организации, които разработиха и предложиха концепция по трансграничната програма. Специфична цел е т. 1.2 на териториалната стратегия „Разработване на атрактивен, четирисезонен туристически продукт чрез интелигентни решения, които осигуряват универсален достъп и участие“.

Концепцията бе включена в целева покана за разработване и подаване на пълни проектни предложения по териториалната стратегия на програмата с краен срок за кандидатстване 30 юли 2024 г. в рамките на Програмен приоритет 3 „ Интегрирано раз-

от стр. 1

След полагането на цветя на барелефа на Алеко Константинов на моренатa на Черни връх, националният химн на България и химна на БТС „Балкани, дигайте се в небесата“ председателят на БТС Венцислав Венев откри официалното тържество с приветствие към туристите.

Поздравления към присъстващите отправи и инж. Севдалина Димитрова – директор на Дирекция на Природен парк „Витоша”. Сред официалните гости бяха Дамян Диков – изпълнителен директор на фондация „София – европейска столица на спорта”, Марияна Павлова – председател на Национална агенция за професионално образование и обучение, членовете на УС на БТС Стефан Инколов, проф. Атанас Георгиев и Васил Николов. В празника участваха много представители на туристически дружества в България, начели с техните председатели или секретари, младежки клубове и туристи ветерани. Прочетени бяха поздравителни адреси от министъра на туризма Илин Димитров и от Съюза на тракийските дружества в България.

Празничното настроение повдигна любимата на туристите песен „Хубава си, моя горо“ в изпълнение на сборен състав на хор „Планинарска песен“ с ръководител Калин Балкански и водещия Алекс - артист и певец. Те изпяха още много песни, някои от които вдъхновиха туристи да извият кръшни хора на поляната на Черни връх.

Голямата награда - ваучер на стойност 300 евро от играта с награди за регистрираните участници в движението „Покорител на 10-те планински първенци” изтегли председателят на БТС Венцислав Венев. Печелившият щастливец е Ахарон Агоп Копиян. Останалите печеливши участници в играта с награди на движението получават съответно: притежателите на печати - туристическо ножче с прибори и термус, а тези с печати и марки – туристически раници.

Всички туристически дружества – участници получиха грамоти. Тържеството приключи с почистване на района на Витошкия първенец.

ВЕНЦИСЛАВ ВЕНЕВ, ПРЕДСЕДАТЕЛ НА БТС, ПРЕД В. „ЕХО“:

„РОДНИЯТ ТУРИЗЪМ ТРЯБВА ДА ЗАЕМЕ МЯСТОТО, КОЕТО ЗАСЛУЖАВА“

Г-н Венев, какви са впечатленията Ви от празника на родния туризъм?

Денят на туризма в България традиционно е прекрасен празник с много добро настроение, в който на Черни връх идват хиляди туристи и природолюбители. Тази година честваме 131 години организирано туристическо движение –това е дълъг хоризонт, който малко хора могат да си представят. По пътеката към Черни връх настигнахме група младежи от САЩ, които споделиха, че през 2026 г. в САЩ честват 250 години от създаването на тяхната държава. Аз пък им казах, че днес ние честваме 131 години организиран туризъм, а българската държава е създадена през 681 г. Родният туризъм може да се похвали с дълголетна и богата история.

Настроението на Черни връх бе празнично, за което благодаря на организаторите, на партньорите, на туристическите дружества, на бегачите в състезанието „Витоша рън 2026“ и на всички природолюбители, които почетоха Деня на туризма.

С какво днес може да се похвали БТС – най-старата неправителствена организация за спортно-туристическа дейност?

Надявам се, че сме заслужили признание от страна на туристическата общност и от цялото българско общество. От няколко години работим за възраждането на организирания туризъм у нас и да го позиционираме на неговото място – да осигурим на туристите добре маркирани и обозначени маршрути, чисти, уютни и реновирани хижи, така че те да се чувстват комфортно. За съжаление постигането на тази цел е процес, който не може да се реализира в кратки срокове. Надеждата ми е настоящите власти да ни подкрепят за осъществяването на тази цел – управляващата партия има мнозинство в парламента и може да осъществява държавна политика в нашата сфера.

БТС е национално представена организация за спортно-туристическа дейност и сред задачите ни е да настояваме пред държавните институции туризмът да заеме мястото си на водещ отрасъл в икономиката. Наш приоритет е развитието на планинския туризъм (като част от отрасъл туризъм), който има потенциал за по-висока добавена стойност към общия туристически продукт.

В Програмата за управление на Република България 2026 – 2030 г. настоящото правителство си поставя за цели привличане на повече български и чуждестранни туристи и утвърждаване на България като целогодишна туристическа дестинация. У нас има условия за четирисезонен туризъм и ролята на БТС като организация, която се занимава основно с планински туризъм, е да работим координирано както с планинарските организации, така и с тези, които работят в останалите сегменти на отрасъла – балнео, СПА, морски, селски, ски туризъм и др. Това ще даде възможност да удължим активния туристически сезон.

В тази посока са и предложенията, които сме отправили към институциите. Те се основават на няколко основни приоритети:

- Отпускане на финансови средства за подобряване на туристическата инфраструктура
- обновяване на маркировката, нови маршрути; подобряване на състоянието на хижната мрежа, така че тя да отговаря на съвременните стандарти и очаквания на туристите;
- Стимулиране на спортно-туристически дейности и прояви;
- Развитие на Националното движение „Опознай България – 100 НТО“

БТС създаде две дигитални приложения/платформи. Първото направ съвместно с Yettel България (дигитализиране на НД „Опознай България – 100 НТО“), а второто – „България 100“ съдържа голям обем разнообразна туристическа информация (маршрути, обекти за настаняване, забележителности и пр.) и се предлага в магазините на Google Play и App Store. Започнаха изтеглянията от крайните потребители и се надяваме скоро то да придобие голяма популярност.

Какво бихте пожелали на туристите?

Пожелавам на всички приятели на българската природа и на членовете на БТС да бъдат здрави и успешно приключване на туристическия сезон, който не беше лесен за хижарите и туристите, защото започна късно заради лоши метео условия. Дерзайте и се надявам БТС да постигне успехи, каквито е имал назад в годините. Да издигнем авторитета на съюза и да използваме максимално възможностите, които имаме като държава в отрасъл туризъм.

Заедно ще успеем!

НОВИ ТУРИСТИЧЕСКИ МАРШРУТИ В ЮЖЕН ПИРИН

витие на трансграничния регион“.

Концепцията е с идентифициран № BGMK 0200046 и наименование „Интегрирано развитие на самобитен културен и близък до природата туризъм в Източен планов регион и Благоевградска област“, акроним SERENE. Водещ партньор е Центърът за развитие на източен планов регион, а партньори са: Община Щип, Община Гоце Делчев, Община Сандански, Сдружение на предприемачите в регион Гоце Делчев, ТД „ Момини двори“ – Гоце Делчев и Сдружение „Съвремие“ – град Сандански.

Проектът е одобрен и за ТД „ Момини двори“ бюджетът е 15679,75 евро,100% безвъзмездна помощ. Договорът за безвъзмездна помощ по програмата бе подписан от председателя на дружеството Димитър Балтаджиев. След обсъждане на проектните дейности и обема на работата УС на дружеството определи за ръководител на проекта секретаря на дружеството Петър Смилянов, а за координатор - Богдан Ципаров, председател на Клуба по пешеходен туризъм.

Предварителното обхождане и проектиране на трите маршрута бе извършено от Венелин Търтов и Венцислав Геров. 14000 евро са определени за почистване и маркиране на три нови туристически маршрута с обща дължина 37 км.

Маршрут № 1 започва от Дома на културата „Пейо Яворов“ в град Гоце Делчев, минава по ул. „Гранична“, покрай граничния участък, стига до с. Делчево и от там до връх Острец (1099 м н. в.) От върха се открива панорамна гледка към Гоцеделчевския район, околните общини и планини в Гърция. От връх Острец се тръгва през хубава букова гора до местността Забурдата, а от там до ул. „Драма“ в град Гоце Делчев. Маршрутът е с обща дължина 14 км, +денивелация 559 метра и се преминава за 7,30 часа. Лентовата маркировка е с основен жълт цвят, ограничен с две бели ивици. Зимната маркировка е изпълнена с метални стълбове, боядисани с жълт и черен цвят и монтирани в земята с бетон.

В началото и в края на маршрута са монтирани големи табла с туристическа карта на маршрута, населените места, местности и върхове с тяхната надморска височина. Маршрутът е почистен от храсти, клони и паднали дървета.

Маршрут № 2 започва от Дома на културата „Пейо Яворов“ в град Гоце Делчев, минава през граничния участък до с. Делчево, през Сирнишка скала отива към връх Константин, където има хубав параклис и се открива изключителна панорама към цялата равнина. След това се продължава към местността Куингили, минава се през местността Ливадите, през местността Малинажа и оттам се стига до хижа „Попови ливади“.

Маршрутът е с обща дължина 11 км и се преминава за 4,30 часа. Денивелацията е 884 м. Основният цвят на лентовата маркировка е зелен с бели ограничителни ивици. Информационните табла в началото и в края на маршрута показват пътя, местностите и върховете с техните наименования и надморска височина.

Маршрут № 3 започва от зона Топлицата край с. Мосомище, където има басейн с минерална вода. Пътеката минава през борова гора и по стръмен улей се стига до параклис „Възнесение Господне“ (845 м н. в.). До тук маршрутът е екстремен, което е посочено в голямото информационно табло в неговото начало и е обезопасен със стоманено въже със силиконова обвивка, дълго 180 метра.

От параклис „Възнесение Господне“ маршрутът продължава към местността Дух стъпка, а от там до параклис „Св. Троица“ (745 м н. в.). От там по горски път се стига до църквата „Св. Георги“ в края на село Мосомище и по селскостопански път отново се отива до зона Топлицата. Общата дължина на маршрута е 6 км. и се преминава за 2,30 часа.

Основният цвят на лентовата маркировка е син с две бели ограничителни ивици. Маршрутът е почистен от клони, храсти и паднали дървета.

По т. 2 от проекта и трите маршрута са заснети и качени в следните пет приложения за обща достъпност и безплатно ползване от туристите от целия свят.

https://www.relive.com/view/v1vjZWQZ9JV
https://www.wikiloc.com./hiking-trails/popovi-livadi-hut-delchevo-villige-254384262
https://connct.garmin.com./app/activity/22184229897
https://www.strava.com/activities/17734108273
https//www.komoot.com/tour/2828299039

Ръководството на ТД „ Момини двори“ благодари на Община Гоце Делчев за помощта, която ни оказа за подготовката и изпълнението на проекта.

Interreg
Co-funded by the European Union
IPA Bulgaria - North Macedonia

РУДОЗЕМ

РАЙСКО КЪТЧЕ ОТ РОДОПИТЕ

Една почти 30-годишна мечта на жителите на Рудозем най-после е реалност. Тъй дълго мечтаният граничен пункт ГКПП Рудозем-Ксанти влезе в експлоатация на 20 януари 2026 година. Осъществена е най-кратката връзка между Вътрешна Тракия и Беломорието. За да сподели всеобщата радост на рудоземци за това важно събитие, редакцията на в. „Ехо“ реши да запознае посетителите на Рудозем и евентуалните транзитно преминаващи с всичко онова, което те биха могли да видят там, а то съвсем не е малко.

Когато нашите предци са избирали къде да живеят, те са се ръководили от неща като тихо и спокойно място, защита от неприятели, сравнително лек и достъпен път, чист въздух и обезателно река. На това място по отношение на водата те са намерили не една, а три реки – Арда (Бяла река), Елховска и Чепинска. Първата води началото си от землището на село Горна Арда, минава през тези на Могилица и Смилян, стига и до Рудозем. След като в южната и централната част на града втората и третата реки са се слели в едно, в североизточната част на града двете утрояват дебита на Арда, за да подсилят битката ѝ с останалите многобройни завои и завойчета, които ни радват с ненадминатите красоти на нейните меандри. Дали са дори и три големи язовира – „Кърджали“, „Студен кладенец“ и „Ивайловград“. Предците ни са искали да имат и удобни пътища, без многобройни завои и стръмнини. Днес ги има и тях. И още нещо – онзи свеж планински въздух и мирис на борова гора. Е, какво още може да се иска за едно нормално селище, каквото е Рудозем.

Според археолозите първите открити артефакти за наченки на живот в района са още от старожелязната епоха – XII – VI в. пр. Христа. Точно тук, през земите на днешния град Рудозем е преминавало вървището (пътят) между Вътрешна Тракия и Беломорието. А за охраната на преминаващите кервани и днес „говорят“ каменните стражи на крепостта „Козник“ – средновековна крепост, построена югоизточно от Рудозем, вдясно на река Арда, с цел да пази керванския път от Тракия към Беломорието. Ако отидете там горе, няма как да не почувствате духа на историята, която ще ви разкаже легенди за Ерим папа, за неговите многобройни кози стада. За любовта между неговия син и дъщерята на пастиря на козите. Аз отидох, видях и почувствах не само това, но и още много неща от това приказно кътче от Рая.

Макар и малък, град Рудозем има богата и интересна история. След траките, гърците и римляните, през земите на Рудозем минават последователно славяни, българи, кръстоносци и турци. Според предания и легенди първото име на днешното селище е Витлово. След завладяването на страната ни от турците селището е прекръстено на Юртет, на името на местната флотационна фабрика, а от 1676 до 1934 г. носи името Палас. По време на руско-турската освободителна война за кратко селото и районът извоюват глътка свобода, но радостта им е кратка, защото Берлинският конгрес връща Родопите за още 34 години в пределите на Турция. Така те остават в границите на Източна Румелия и това продължава до октомври 1912 г., когато победоносните битки на полк. Владимир Серафимов донасят дълго очакваната свобода.

През 1913 г., въпреки че наброява едва 148 души, селцето е обявено за център на община, а от 1934 г. получава днешното си име Рудозем. Оттогава започва и активното разработване на оловно-цинковите залежи, което налага привличането на специалисти от други краища на страната и чужбина. Всичко това способства за бързо развитие и благоустрояване на селището. Истинското му бързо развитие обаче започва от началото на 50-те години на миналия век, когато тук идват съветски специалисти. Няколко години след това е изградена и оборудвана най-голямата не само у нас, но и на Балканите, флотационна фабрика за обогатяване на руда. На 30 януари 1960 г. Рудозем е обявен за град с около 4 600 души и за община с общо 12 960 души, в която влизат 22 населени места – един град и 21 села и махали.

КРЕПОСТ „КЕЧИ КАЯ“ /„КОЗИ КАМЪК“ – ТУРИСТИЧЕСКАТА ВИЗИТКА НА РУДОЗЕМ

Ако подходите към Рудозем откъм село Смилян първото нещо, което ще ви впечатли, е групата скални образувания, извисили се в източния край на града. Колкото повече се приближавате, толкова по-силно става желанието да посетите това чудо на природата. Така стана и с мен. Предстоеше ми седемдневен престой в града и нямах проблем да задоволя туристическите си интереси, оформени далеч преди това посещение.

Преди няколко години местни туристи, оценили по достойнство значението на този туристически обект („Кечи кая“ /„Кози камък“), с помощта на общината превърнаха достъпа до обекта в образцова екопътека „Кечи Кая – Козник“, която условно бяха обозначили под номер 4.

Пътеката започва от самия център на Рудозем, като до село Рибница следва посоката срещу течението на река Чипровска по петкилометров нормален междуселски път. След последните къщи на селото започва леко стръмен коларски път с остри завои, дълъг 2 километра и достъпен за всякакви моторни превозни средства. Тук теренът на местността не позволява пресичане на завоите, дори и за пешеходци. Въпреки краткия път, по стар родопски обичай следва красива чешма с още по-красива дървена беседка. Уважаваме труда на строителите и спираме за глътка въздух и чаша студена вода.

На самия превал, където завършва пътят, има паркинг с три дървени беседки, до една от които има барбекю, чешма и тоалетна. Панорамата от тук е прекрасна не само към Рудозем в западна посока, но и на изток към с. Върба, Община Мадан (откъдето също има автомобилен път). Остават още километър и половина по трудна туристическа пътека, която стига под огромните скални образувания, като ги подсича от северната страна.

ЗАЩО „КЕЧИ КАЯ“ / „КОЗИ КАМЪК“?

Легенда разказва, че Ерим папа от Казъ Алма имал многобройни кози стада по тези места, за които се грижели няколко местни козари. Господарят идвал тук само през лятото. Срещал се с баш кехаята (главния козар) за да прибере печалбата, да натовари кервана с продукцията – мляко, кашкавал и сирене и без да се застоява слизал в равнината. И така до другото лято, а дотогава грижата за стадата се поемала от баш кехаята, който имал двама сина и дъщеря на име Нериме, които често му помагали.

Едно лято Ерим папа пристигнал много по-рано – още през пролетта, като довел и сина си. Заболял бил нещо, та баща му го довел, за да търси цяр от козето прясно мляко. Мекият климат, чистият въздух и още топлото козе мляко като че ли помогнали и синът му започнал бързо да се подобрява.

Скоро станало ясно, че заслуга за подобряване на здравословното състояние на момъка оказала и неизбежната му среща с красивата щерка на главния козар. Когато станало дума за сватба Ерим папа не се възпрпотивил на желанието на своя син. Старият баща и двамата му сина обаче не искали да отпратят далеч от родния дом единствената си дъщеря и сестра. Нериме рано загубила твърдата майчина защита и решила да пристане на своя любим. Уговорката била в края на есента, когато керванът с продукцията слизал в долината, да тръгне и тя. Когато дошъл денят на отпътуването на кервана, Нериме едва дочакала заспиването на мъжете, грабнала приготвения възпоп и напуснала дома си. Щастливо заизкачвала стръмната пътека, но на единственния изход зърнала силуетите на своите близки. Тайната не останала скрита за стария баща и двамата ѝ братя. Разбрали за часа и уреченото място за среща, тримата мъже завардили прохода. Неустоими били в решението си да осуетят бягството.

Седнала на канарата, със сълзи на очи Нериме гледала пламъка на запалените факли – знак, че я чакат. Нямало как да извести за своята вярност и готовност да изпълни дадената дума. Запалила факла и я развяла високо. Видял нейният любим огнения знак и тръгнал към скалите. Бащата и братята видели огнения знак на двамата. И тогава станало чудо – с пламтяща факла в едната ръка и възпоп в другата Нериме полетяла като бяла орлица към долината, за да слее прегръдката си с тази на своя любим Ерим. Близките проследили полета ѝ с недоумение и изненада. Заедно с летежа на девойката се понесъл отчаян бащин глас: „Не ти я давам, Ерим папа! Не те давам, Нериме! Нерим-е-е-е!“

Тримата мъже застинали като вечна стража в теснината на прохода, вкаменени от силата на любовта и моминската вярност – „Братята“, „Бащата“ и „Главата“.

А какво е станало с Ерим папа и неговото богатство, легендата мълчи. Всичко днес е в богатата рудна земя на Източния хълм над Рудозем и вечната стража на Нериме и нейните братя и баща.

Отидете и ги вижте. Те ще ви разкажат повече, отколкото успях аз. От София до Рудозем има 273 км, а от Пловдив – само 123 км. По новия ГКПП Рудозем-Ксанти до Ксанти са още 63 км. А ако ви се прииска и море – ей го де е, само на още 30 километра.

А шегата на рудоземци „Вече нищо не ни пречи да отскачаме на кафе и банички до съседното гръцко село Диаспарто“ вече е истина.

доц. Сандю БЕШЕВ

ЗЕМЕНСКИЯТ МАНАСТИР

ЕДНА БЪЛГАРСКА СВЕТИНЯ

Земенският манастир „Св. Йоан Богослов“ се намира на 2 километра югоизточно от град Земен, на 42 километра от Перник и на 70 километра от София. Изграден е в красива местност на 600 метра надморска височина на левия бряг на река Струма, в североизточните склонове на Конявска планина и в началото на Земенския пролом. Музейният комплекс „Земенски манастир „Св. Йоан Богослов“ е филиал на Националния исторически музей и се състои от средновековен храм „Св. Йоан Богослов“, камбанария, две свързани битови сгради и две музейни експозиции. Не се обитава от монаси.

Още с влизането в музейния комплекс посетителят е очарован от онова специфично спокойствие сред зеленина, пъстри лехи от цветя по двора и по чардаците, характерни за нашенските манастири. Архитектурата на битовите сгради създава усещане за уют, вековни дървета пазят дебела сянка в манастирския двор, а разположената в средата му **църква „Св. Йоан Богослов“** провокира любопитството на посетителите.

Любезната екскурзоводка разказа, че храмът е най-старата постройка в обителта, построена през XI-ти век, и е сред най-добре запазените паметници на средновековната българска архитектура и изобразително изкуство. Тя е изписвана на два етапа – в края на XI-ти и началото на XII-ти век и през XIV-ти век. Заради запазените средновековни стенописи на 5 март 1966 г. Земенската църква е обявена за паметник на културата, а Земенският манастир – за национален музей, който през 2004 г. става филиал на Националния исторически музей. Уникалната църква със запазени средновековни стенописи е национално богатство с международно значение.

Църквата представлява кръстокуполна, почти кубична сграда с вписан кръст. Изградена е изцяло от камък бигор, с три абсиди, без предабсидно пространство и преддверие. Нейните размери са: дължина 9,18 м; ширина 8,71 м; височина 7 метра (11,20 м с купола). В храма се влиза през две врати, главна – от запад и малка – от юг. В нишата над западната врата е изобразен бюст на Св. Йоан Богослов (любим ученик на Христос и автор на „Откровението“) с отворено евангелие в лявата ръка. Олтарът е каменен монолит, а подът е изграден от разноцветни каменни плочи и антични тухли. Куполът е изграден от камък и се издига върху висок цилиндричен барабан.

Популярността на църквата „Св. Йоан Богослов“ се дължи не само на интересната архитектура, но и на **уникалните вътрешни стенописи с библейски сцени.** Изписвана е два пъти – през XI в. и през XIV в. от неизвестен български зограф. От първото изписване са останали фрагменти на изображение на св. Ана. Запазени и до днес са стенописите от

XIV век – изографисани са великите празници, Христовите страсти, образите на Св. Четиридесет мъченици, Христос Вседържител (Пантократор), носен от 12 ангела; Дванадесетте пророка; Света Богородица с младенеца на трон с двама архангели; архангел Михаил, Св. Теодор Стратилат, „Молитва в Гетсиманската градина“ и др. В най-долния пояс са изписани и едни от най-ранните образи на българските светци Иван Рилски и Йоаким Сарандапорски.

В югозападния ъгъл са запазени шест ктиторски портрета, сред които се открояват тези на ктиторите феодален владетел деспот Деян, съпругата му Доя, заедно с децата им Витомир и Стою. Те са едни от най-ранните портрети на български боляри с най-голяма художествена стойност след образите на севастократор Калоян и Десислава в Боянската църква.

„Изковаването на гвоздеите на Разпятието“ е емблематична за Земенската църква сцена, за която се твърди, че няма аналог в света. Трима ковачи и една жена са нарисувани около наковалня и ковашка пещ. Иконографията има източен произход и може да бъде видяна единствено в Земенския манастир. Намира се срещу друга сцена, наречена „Разделяне на дрехите“.

„Гвоздеите на Разпятието“ се споменават за първи път едва след като император Константин Велики и майка му Елена намират Христовия кръст в околностите на Йерусалим през 326 година. До XIII век обаче не са засвидетелствани никакви данни – литературни или художествени, свързани с тяхното изковаване. Археологът и изкуствовед Андрей Грабар открива първите извори по тази тема във френски и английски ръкописи от края на XII в. и началото на XIV век. Първият от тях (на френски език) е текст и миниатюра от библиотеката на лорд Лестър, а вторият (на английски език) е от псалтира на кралица Мария Английска. Илюстрациите и в двата ръкописа се различават от изображението в Земенската църква както по подробностите и инвентара, така и по броя на действащите лица. Нашият и западните паметници в този случай са с един първоначален източник, който би трябвало да се търси в изкуството на християнския изток от доиконоборската епоха (първите десетилетия на VIII в. са началото на иконоборството, чийто идеолог е византийският император Лъв III Сириец (717 – 741).

Според Виктор Банов, доктор по богословие, иконографията на земенската сцена не се дължи изцяло на западни влияния. Вероятно тя е заимствана от архаични образци в западното изкуство, но включва и редица местни елементи. В много от библейските сцени се срещат елементи както на източна и византийска, така и на ренесансова живопис.

Манастирската обител е рухвала и е била възстановявана няколко пъти, а църквата със стенописите е оцеляла повече от девет века. От манастирските архиви е видно, че църквата е укрепвана през 1830 и 1860 година. През 1867 година майстор Миленко Велев от село Блатешница построява първата манастирска сграда, осветена на 20 май (деня на Свети Йоан Богослов) от кюстендилския митрополит Игнатий. Оттогава на този ден всяка година се провежда традиционният пролетен събор за прослава на светеца. В началото на 20 век поп Янаки Митов построява новата манастирска двуетажна сграда, дълга 40 метра.

През XIX в. е извършена допълнителна архитектурно-строителна реставрация. През 70-те години се провеждат реставрационни дейности. През 80-те години на 20 век е извършена консервация на обекта със съдействието на Министерството на културата.

В сградата, където е залата за временни изложби, Националният исторически музей представя експозиция „Иманье без довършуванье“, която отразява поминъка на Земенския район – овцевъдството. В другата манастирска сграда има експозиция, която представя елементи от иконостаса на Земенската църква, църковна утвар и дарени от богомолците икони, които са били част от вътрешното пространство на храма до втората половина на XX в. Голяма част от тях са били поръчани и платени като дар от отделни миряни или занаятчийски сдружения. Представената в изложбата църковна утвар (предмети, употребявани по време на литургия, свещници, кандила и др.) има висока художествена стойност.

След Освобождението в близост до монашеската сграда е построена малка камбанария.

Днес в двора на манастира има каменна чешма, места за отдих под вековни дървета, а в края му – детска площадка. В гостилницата на Земенския манастир може да се насладите на вкусни гозби, приготвени от местни екологични продукти.

Близки забележителности: *водопад Полска Скакавица в Земенския пролом; пещера на Св. Иван Рилски в Земенска планина; параклис „Св. Йоан Летни“ на язовир „Пчелина“; Гигински (Църногорски) манастир „Св. Св. Козма и Дамян“ и др.*

Снимките на вътрешни стенописи в църквата „Св. Йоан Богослов“ са от www.pravoslavieto.com

РИЛА

МАРШРУТИ В РАЙОНА НА БЕЛИЦА

През 2007 г. природният ареал Белица, известен със запазената си флора и фауна, получава сертификат от Международната природозащитна организация PAN PARKS – стандарт за сертифициране на услуги на устойчивия туризъм. Сертификатът е връчен на туристическия информационен център към читалище „Георги Тодоров 1885“. През 2009 г. Белица получава марката EDEN (European Destinations of Excellence) на Европейската комисия, с което се нарежда сред най-добрите европейски дестинации. И наистина – езерата, реките, водопадите, бистрите ручеи и потоци от векове дават живот и благоденствие на всяко живо същество в района на Белица – едно неповторимо кътче от земния рай на България.

Град Белица се намира в североизточния край на Разложката котловина, на 840 – 860 м н. в., и е разположен по южните склонове на Рила. Отстои на 167 км на юг от София, на 70 км от Благоевград и на 18 км от Разлог.

Хубавите гори наоколо и мекият средиземноморски климат, който прониква по долината на Места, превръщат Белица в климатолечебен планински курорт. В градчето има средно климатично училище за деца с белодробни заболявания.

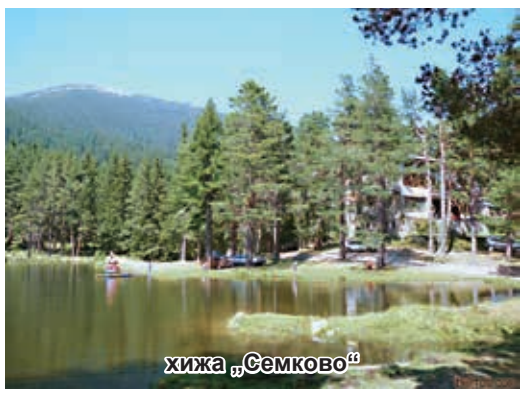
Богатата история и етнография на региона е представена в местния **Исторически музей.** Освен етнографска експозиция и археологически материали в него има и природен отдел – той изпълнява функции на Посетителски център за НП „Рила“. **Център за туристическа, бизнес и културна информация, тел.: 07444/28 15; GSM 0889 211 567**

Валявиците в града, използвани и днес от местните хора, са не само етнографска забележителност, но и истинска атракция за туристите. Днешният ден на Белица е свързан с развитието на селския, планинския и екотуризма в региона. Част от стратегия за развитие на туризма са маркираните шест екопътеки с различна дължина и характеристики: „Храмът на вечността“ (3,30 часа), „Очарованието на торфището“ (2,40 часа), „Следите на ледника“ (3 часа), „Властелинът на планината“ (4 часа), „Пазителката на живота“ (2,15 часа) и „Летящите цветя“ (6,35 часа). Всички пътеки започват от планинския курорт Семково. Две от екопътеките попадат на територията на НП „Рила“.

Белица е изходен пункт за Парка за реадаптация на танцуващи мечки и за планинския курорт Семково, до който води 17-километрово шосе от горния край на градчето.

КУРОРТ „СЕМКОВО“

Планинският курорт „Семково“ се намира в местността Семкови поляни, Средна Рила, на 1550 – 1600 м н. в. Представлява комплекс от сгради – хижа, почивни станции, хотели, вилно селище, ски писти, заведения за обществено хранене и др., разположени на огромна поляна с южно изложение. Обграден е отвсякъде с борова гора, зад която от три страни се издигат високи върхове на Източна, Средна и Югозападна Рила.

хижа „Семково“

Хижа „Семково“ (1750 м н. в.) се намира в м. Плавище, недалеч от застроената част на курортната местност. Представлява масивна сграда на два етажа с общо 55 легла в стаи с по 2, 3, 4 и 6 легла и две помещения с нари на два етажа. Хижата е водоснабдена, електрифицирана, с етажни санитарни възли и бани. Отоплението е на електрически печки. Има кухня, столова с камина, бюфет. Една от приятните изненади за гостите е изкуствено езерце с водни колела. За директни контакти: GSM 0898594538.

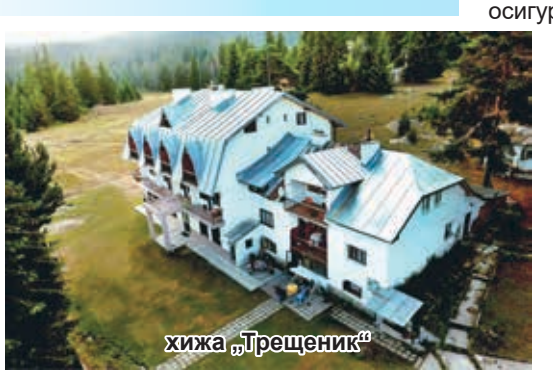
От курорта до хижата води маркирана пътека (30 минути) и черен път. Освен като летовище с отлични климатични условия, Семково се развива и като зимен курорт за ски туризъм. Общо в курортната местност има 7 ски писти, в това число три по северни склонове. Те са с различна дължина и трудност, с обща дължина 4 километра и са обслужвани от ски влекове.

Съседни туристически обекти: х. „Добърско“ – 5 часа, х. „Македония“ (летен път) – 2,30 часа, х. „Трещеник“ (през м. Вранчево) – 5 часа, х. „Рибни езера“ – 5–6 часа, х. „Грънчар“ – 6–6,30 часа, Сухото езеро – 2,15 часа, и др. Тези маршрути са маркирани.

Маршрут 1: ХИЖА „СЕМКОВО“ – М. СУХО СЕЛО – ПАРК ЗА ТАНЦУВАЩИ МЕЧКИ

Все повече гости на Белица и Семково се отправят към **Парка за реадаптация на танцуващи мечки,** разположен в рилската местност Яворово. И от градчето, и от курорта дотам водят планински пътища. Разглежданият преход дава представа за една от възможностите като се тръгне от хижата, да се посети парка и да се стигне до Белица в рамките на един ден.

Ориентирането по маршрута не е трудно, преобладават отсечки с лентова маркировка. От хижата за половин час се слиза в долния (южния) край на курорта. По-точно – отива се до първия десен завой на асфалтовото шосе за Белица, срещу който е излазът на широк път, покрит с каменна настилка. Това е старото шосе, свързвало някога планинското селище с ваканционната местност. По него, в съответствие с насочващи табелки, се тръгва първоначално в южна посока, като се следва маркировката с червен и зелен цвят. Малко преди м. Васьовец се завива наляво (на изток) по друг подобен път, по който се върви известно време по същата маркировка. Стига се до белязан с табелки разклон в м. Сухо (Суо) село, който отстои на близо час от асфалтовото шосе. От разклона наляво (на североизток) се изкачва път, водещ обратно към Семково, но през други местности. По него маркировката се запазва – червена и зелена. Продължава се по основния път, който повежда направо (на изток-югоизток), вече без маркировка. За още 45 минути се слиза до коритото на Станкова река, където е изградена беседка с пейки и маси. В съседство е чешмата Илчовец. След като се пресече по дървен мост реката, се излиза на широк път, прокаран по долината. Нагоре по него има лентова маркировка с жълт цвят, началото на която е в курорта близо до антенна кула. По-нататък се следва жълтата маркировка, но в обратна посока. Край моста тя повежда по друг възходящ коловоз, насочен наляво (на югоизток). За още по-малко от час се отива до вилната местност Яворово, където се хваща алеята, минаваща покрай горския дом. По нея бързо се отива до сградения **Център за реадаптация на мечки,** поставени в миналото в незавидно положение. Разстоянието от х. „Семково“ до там се изминава със спокоен ход за около 4 часа. От впечатляващия зооприют до Белица има широк каменист път с дължина 12 км., прокаран по долината на Вотръчка река. Ако по целия маршрут се премине пеша, то за прехода ще са необходими общо 7–8 часа.

хижа „Трещеник“

Маршрут 2: ХИЖА „СЕМКОВО“ – СУХОТО ЕЗЕРО – М. НЕХТЕНИЦА – Х. „ТРЕЩЕНИК“ ИЛИ Х. „ГРЪНЧАР“

Сухото езеро, незнайно защо наречено така (защото е пълноводно и бистро и през най-сушавите периоди), е предпочитан обект за посещение от гостите на х. „Семково“. Отиването до него може бъде в рамките на преход до х. „Трещеник“ или до х. „Грънчар“, без да се минава по билните височини. Преди да поемете към една от двете хижи по този маршрут, нека се има предвид, че той не е маркиран в отсечката от езерото до м. Нехтеница, но като цяло е сравнително лесен за ориентиране.

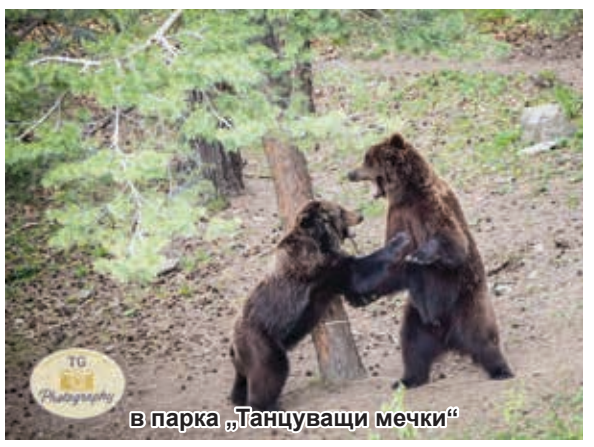
хижа „Грънчар“

Зад х. „Семково“ започва широк почвен път на изток. Тръгва се по него, като се следва лентова маркировка със зелен и жълт цвят. По същия път има и червена маркировка за х. „Трещеник“, но през м. Вранчево. След няколко минути се минава покрай голяма каменна чешма и след още толкова време се пресича Станкова река. По пътя, след още стотина метра се стига до поток, ляв приток на реката. От там нагоре се продължава по стръмна, изровена от води пътека, която води наляво (на североизток). Отклонението е обозначено с табелки. Стръмното изкачване отнема около 50 минути. След това се преминава ту на единия, ту на другия бряг на поточе. Достига се до поляна, където се налага да се следи внимателно маркировката, за да не се изгуби пътеката. Преваля се билото на хребет, отделил се от Средния връх – рилският двухилядник, под който е циркусът на Сухото езеро. С приятно спускане се навлиза във водосборната област на р. Поленица, отбелязана в някои карти с името Лопатица. Не след дълго се навлиза в клековия пояс. Широка просека отвежда бързо до оттока на Сухото езеро, който е един от началните потоци на р. Поленица. Езерото е съвсем наблизо – до него се върви още само 5 минути по тревиста пътечка. Обикновено от х. „Семково“ до това живописно място се отива за около 2,15 часа.

От езерото се тръгва обратно по изминатия път. Само след 2–3 минути от маркираната пътека се отделя наляво (на юг-югоизток) немаркирана пътечка, която в общи линии е успоредна на оттока на езерото. По нея за четвърт час се слиза на път с каменна настилка. Той следва трасето на покрит канал – един от ръкавите на деривацията „Грънчар“, която осигурява значителна част от водите, които преминават през **хидроенергийната каскада „Белмекен – Сестримо“.** По пътя се продължава наляво (на изток) и през следващите 2 часа се върви все по него. За първите 50 минути от това време се отива до м. Поленица, където е построен кантон. Преминава се и покрай множество бетонови водохващания. Четвърт час преди края на каскадния път се прекосява обширна поляна, от която наляво (на север) се разкрива впечатляваща гледка към върховете Ковач и Суха Вапа.

Стига се до **м. Нехтеница,** където дървена арка напомня, че нагоре е защитената територия на НП „Рила“. На същото място има и беседка с пейки и маси.

Край символичната порта на националния парк се стъпва на широк път, който свързва курортната местност Трещеник с х. „Грънчар“. Той е асфалтиран от курорта до м. Нехтеница. Ако по него се продължи надясно (на юг), то за още половин час се стига до х. „Трещеник“. Има и преки пътеки. За х. „Грънчар“ трябва да се тръгне от м. Нехтеница наляво (на север) по пътя. В този случай се върви още около 2 часа. Цялото разстояние от х. „Семково“ до х. „Трещеник“ се взема за около 5 часа, а до х. „Грънчар“ – за 6,30 – 7 часа. През зимата по маршрута се образуват преспи, освен това пътят от м. Нехтеница до х. „Грънчар“ попада в обсега на лавини.

в парка „Танцуващи мечки“

Румен ГРЪНЧАРОВ

ЕКЗОТИЧНАТА КАПАДОКИЯ

Кападокия – чуйте само как звучи това име!... Казват, че персите я нарекли „Земята на красивите коне“, но днес за нас, щастливците да я зърнат отгоре, беше земята на стотиците балони.

Дългоочакваното приключение Кападокия започна още по тъмно със странни звуци в сумрака на разсъмването. След малко запълваните с горещ въздух балони започнаха да се извисяват като екзотични цветя, кое от кое по-красиви. Бях чел и слушал развълнувани разкази за тази атракция, която с нетърпение очакваха всички, но не подозирах, че са толкова много...

И ето че след няколко минути и ние поехме плавно нагоре. На земята твърдяха, че именно нашият балон бил най-големият в света. Може би беше така, защото в коша му се бяха сместили тридесет и двама души. Тишината нарушаваха само развълнуваните, възбудени гласове на пасажерите, пропукванията на комутаторите на радиостанциите, чрез които пилотите координираха своите полети и звукът от огнените езици, подгряващи въздуха в огромния купол над главите ни...

Не след дълго древната земя, обитавана от хората хилядолетия, бавно, но все по-щедро започна да разгръща необичайната си прелест, която може да се види само от тук и най-добре от птичи поглед.

Усещането да я видиш отвисоко бе сюрреалистично, като онези неправдоподобни мечти, които понякога ни спохождат в сънищата....

Прорязаната от дълбоки долини и осеяна от стотици странни хълмове земя под нас ни поднесе изключителни по хубостта си гледки особено когато я обляха лъчите на току-що изгрялото слънце.

Всеки поглед сякаш ни връщаше назад в миналото. Макар че се отдалечавахме все по-далеч и по-високо от земята, на мен това ми заприлича по скоро на духовно извисяване.

И макар че бяхме много хора в коша, настъпи тишина, сякаш всеки сам за себе си изживяваше това необикновено сливане с природата – с екзотичната земя на Кападокия.

Бяхме свидетели на чудо, сътворено от слънцето и от ефирния въздух, който само с едно затопляне ни понесе към синините, към самото небе. Ефирно и вълнуващо преживяване, което едва ли някой от участниците в него ще забрави до края на дните си...

Изглежда странно, но е именно така, че невероятният чар на Кападокия е сътворен от разрушителната сила на вулканите и ерозията на времето. Въздействието ѝ върху всеки посетител е незабравимо и тя неслучайно е обявена от ЮНЕСКО за обект от Световното природно наследство.

След полета дойде време да зърнем отблизо част от тайните на загадъчните жилища и свещени места, издълбани в меките скали. Започнахме от **селището, наречено Чардак,** обитавано някога от близо 2000 души.

Последвахме тесен тунел, прокопан в един от склоновете на хълма, който скоро се разшири и се озовахме във вътрешността на някогашния жилищен комплекс. Неговата история и тези на съседните в цялата долина на Кападокия си приличат, защото именно в тях някога хората са намерили убежища. Преминаващият през този район древен „Път на копривата“ му донася просперитет и той процъфтява през средните векове. Но именно неговите богатства са причина да бъде обект на чести нападения. И хората потърсили спасение, като издълбавали в мекия туф, сътворен от изригналите преди 8000 години вулкани, безброй жилища, изкусно свързани с многобройни тунели. Меката шуплеста скална маса, подобна на варовик, се оказала идеалният материал за издълбаване на жилища, обори и храмове, достъпът до които лесно бил преграждан със своеобразни кръгли каменни порти. Макар че не е било тъй лесно, отначало хората дълбаели скалата с дървета, после с остри камъни и най-накрая с инструменти от метал.

С течение на времето опасностите ставали все повече, особено за подложените на гонения християни. Тогава се появили единичните семейни жилища, които постепенно образували истински подземни градове. Твърди се, че в най-размирните години те подслонявали до 20 000 души, а там научихме, че наскоро било открито неизвестно досега гигантско подземно съоръжение, обитавано някога от 50 000 души, което в момента се подготвя за експониране.

Някои изследователи твърдят, че тези области са били населявани от може би най-загадъчния народ в древността – хетите. От векове се знаело за съществуването на издълбани върху скалите в планината Таурус (известна днес като Торос) фигури на брадати мъже, отправили се на поход, както и на множество руини на исполински крепости с порти, пазени от каменни сфинксове. Дали е било точно така е трудно да се каже, но едно е сигурно – неизвестността е част от странния чар на Кападокия. Неслучайно това е и едно от най-посещаваните туристически места в Турция. С всяка крачка се разкриват нови панорами, сенките бавно се утаяват в долините, сякаш да открояят още повече изумителната, загадъчна красота на скалните феномени.

Както вече стана дума, една от основните причини за появата на подземните обиталища били религиозните гонения. Християнството се разпространявало в този регион много рано, благодарение на няколкото посещения на апостол Павел по тези земи и на неговите проповеди. Няколко века по-късно, поощрена от едиктите на Константин Велики – първият император християнин на Римската империя, новата религия процъфтявала истински, но по времето на ранното християнство скалите във вулканичния туф вероятно са служили като потайни места за монашеско уединение или богослужение на някои секти, преди арабите да прогонят привържениците на християнската религия дълбоко под земята през VII и VIII век.

По времето, когато Византийската империя е раздирана от иконоборчески дебати и император Лъв Трети обявява поклонението пред икони и реликви за ерес, мнозина ревностни християни се спасяват именно в пустинните места на Кападокия. Но идването им тук се превръща и в златна епоха за създаването на забележителни фрески. Именно тук са едни от най-красивите. Доказателства за това могат да се открият и днес, включително в тази доста отдалечена долина и внушителното природно творение, наречено Катедралата.

На следващия ден природата ни поднесе изненада – обилен сняг и мъгла, които промениха пейзажа до неузнаваемост.

Първоначално ми се стори като бедствие – сякаш древната земя на Кападокия не ми разрешаваше да снимам лицето ѝ. Но по-късно схванах колко щедра е тя всъщност, защото искаше да я видя и такава, за да усетя донякъде как са се чувствали нейните обитатели през зимата. Под ласкавата светлина на слънцето бях забравил, че надморската височина от почти 1000 метра може да превърне местния климат в неочаквани поредици от студени снежни дни. И докато разглеждах природните феномени, на които бяха дадени сполучливи имена като „Камилата“ или „Мечката“, изпитах върху себе си колко важна ще да е била постоянната температура от около 15 градуса по Целзий във вътрешността на порестия туф.

С нетърпение очаквах посещението на **манастира „Мевляна“ в град Коня.** Този храм на мистичната ислямска секта суфии е в самия център на модерния град и лесно може да се разпознае по 25-метровия конусовиден купол, облицован с тюркоазно зелен фаянс.

Тук са необходими няколко обяснителни слова. „Мевляна“ в превод от персийски означава „нашият господин“ или по-скоро „Учителят“ **Джалал ад – Дин Мухамад Руми,** който е виден поет-суфист, основател на дервишкия орден (или братство) Мевлеви. Той е роден в Балхи, Афганистан и е син на юриста – богослов и проповедник Баха ад-Дина Валад. Бащата и синът пристигнали в Коня по покана на селджукския султан. Когато починали, бащата и синът били погребани един до друг. Наследникът им Хюсаметин Челеби започнал строителството на мавзолей. Малко известно е, че строежът бил финансиран от грузинската принцеса Гюрчу Хатун – съпруга на емира. В мавзолея и в предверието са погребани 55 представители от рода на Джалал ад-Дин Мухамад и ръководители на ордена Мевлеви. Гробът на Руми се намира точно под зеления купол. Над него е поставен саркофаг, който обозначава мястото на погребението. Покрит е с брокатено покривало, на което със златни букви са изписани стихове. Ограден е от декоративна решетка, изработена от сребро и орехово дърво. По заповед на султан Сюлейман Великолепни сградата била разширена, като добавили месджит (молитвена зала) и такава за ритуалния танц „сема“.

Руми е смятал, че състояние на всемирна любов и единение с Бог може да се постигне, като танцьорите изпаднат в транс, въртейки се около себе си.

Дервишките вярвания и ритуали имат за цел освобождаване от всякакви зависимости – телесни потребности, емоционални привързаности и любов към удобствата. Казват още, че дервишите могат да извършват истински чудеса – след като изпаднат в транс да

си причиняват тежки рани, като пробождане на черния дроб и бъбреците с ръждясали остриета, но тези рани зарастват само за броени минути. Постижения, които съвременната медицинска наука засега не може да обясни.

Питах се какво ще отнеса със себе си като спомени. Най-важният от тях безспорно бе чаровната Кападокия със странните каменни кули, рожба на вулканите, ерозията и вятъра. В тях хората в древността издълбавали своите пещерни жилища в меките скали. Тъмнината би трябвало да навява страх, но именно там обитателите им се чувствали истински сигурни. Отдавна ги няма, но бяха останали следите от техния труд, от усилията им да оцелеят. В зората на християнството ранните му последователи използвали тамошните пещери не само като убежища, но и като култови средища.

Тук още веднъж се запитах какво сме ние, хората, в сравнение с времето? Немощна диря, искрици живот, припламнали набързо, преди да изчезнат в небитието…

Симеон ИДАКИЕВ

ЕКСПЕДИЦИЯ „СЕВЕРОИЗТОЧНА БЪЛГАРИЯ '2026“

ДЕН ПЪРВИ – 8 АВГУСТ

В ранната утрин група туристи от ТД „Орлово гнездо“ – Казанлък поехме на изток. Починахме на петолъчния разклон и минахме край Котел, през селата Тича, Филаретово, Ябланово и Иваново, покрай язовира и спряхме на Омуртаговия мост. Оттам Тодор Серафимов, председател на преславското туристическо дружество ,,Патлейна“, поведе 29-членната пешеходна група по гористото било на Драгоевска планина. Маршрутът минава през Малка Меча дупка, резервата „Урумово лале“, Голяма Меча дупка – вертикална пропастна пещера с величествен изглед към Драгоевската и Преславската планини. Слязохме до **Патлеинския манастир.** Разгледахме останките на обителта „Св. Пантелеймон“, основана през IX век. През 907 г. в манастира умира Св. княз Борис Покръстител. Там е намерена уникалната керамична икона на Свети Теодор Стратилат. Посетихме и **Златната кръгла църква** – Великопреславски дворцов богослужебен храм със специфична архитектура, която допринася за утвърждаването на цар Симеон I Велики като равнопоставен на византийските василевси.

В **Археологическия музей – Велики Преслав** видяхме кратък исторически филм и богата сбирка от находки на Златния град – оръжия, земеделски сечива, украшения, домакинска керамика-сграфито. Възхитихме се на Преславското златно съкровище, което съдържа над 120 златни и позлатени украшения: диадема, огърлици, медальони, обици, копчета, пръстени и плочки от злато.

Интересни бяха и изложбите на Текла Алексиева с илюстрации за приказното Средновековие и поредицата миниатюри за нашата история от ,,Исторически обзор“ на византийския летописец Йоан Скилица.

От центъра на с. Войвода Иван Парушев ни заведе източно от селото за 10 минути до западната порта на **Динея – антична, късноантична и средновековна римска крепост.** Най-голям разцвет тя преживява в периода III – IV век, служила е като междинна пътна станция между древноримските селища Абритус и Марцианопол.

В Шумен разгледахме **къщите-музеи на Панайот Волов, Лайош Кошут и Панчо Владигеров и Историческия музей**, разходихме се до **Томбул джамия,** паметника на Тодор Колев и **Мемориален комплекс „Създатели на българската държава“.**

ДЕН ВТОРИ – 9 АВГУСТ

От югозападния край на село Разделна, по обрасъл и сенчест път с червена лентова маркировка, се добрахме до водолей (чешма), минахме покрай няколко стари бунгала и триметрови валуни и се качихме на плато с пасище. На изток, край житна нива и голям дол завихме наляво, на север и стигнахме **крепостта „Петрича“**. Изградена през V век, по-късно била разрушена и възстановена през XI – XII в. Според едно от историческите сведения, на 7.11.1444 г. обединените християнски войски, водени от полско-унгарския крал Владислав III Ягело (Варненчик), я превземат и разрушават. Сравнително запазени са високи до 3 м зидове от запад, юг и изток. На север има отвесна стена, висока 50-70 м. В стръмен проход е изградена около 80-метрова стоманена стълба с балкон, на 20 м над подножието. По наскоро направена жълто-бяла маркировка бързо слязохме до поляна с чешма, а оттам стигнахме до центъра на селото с паметен часовник, поставен за 100-годишнината на Разделна. Бусът и ни закара до Белослав, където разгледахме следните забележителности:

Музей на стъклото, част е от фабриката за стъкло „Инхом“, наследник на първото предприятие за производство на стъкло в България (1893 г.) с демонстрация на производство на ръчно духани изделия.

Подводницата ,,Слава“ – единствената пощадена от осемте социалистически субмарини и превърната в музей. Имала е 8 торпеда. 60-членният ѝ екипаж е спял на смени в триетажни койки, при постоянно бучене на двигатели, труден за дишане въздух, клаустрофобни условия и две тоалетни…

Повозихме се по канала с безплатния, единствен в България, езерен ферибот.

На заобления затулен залив Болата (доскоро военна база) Митковата група се цамбурка в морето цели 40 минути, а на връщане се отби да разгледа музея на нос Калиакра.

Основната група туристи посети **археологическия комплекс ,,Дуранкулак-Хаманджия“** с най-старата каменна архитектура в Европа, най-ранното обработено злато (от каменно-медната епоха) в света и най-големия проучен праисторически некропол от V-то хилядолетие пр. Хр. След изчерпателна лекция и филм се разходихме и до острова в Дуранкулашкото езеро. На най-североизточния български къмпинг ,,Космос“ 20 минути половината група се охлаждаше на сянка, като гледаше къпещите се експедиционери, блъскани от мътни водораслови вълни. Вечерта завърши в ресторант ,,Лебед“ в големия добрички парк с песни и танци, с Валентиновия акордеон и Дамянината флейта.

ДЕН ТРЕТИ – 10 АВГУСТ

Посетихме Абаджикольовия дом – бащина къща на Деспина Йовкова, съпруга на писателя Йордан Йовков, където е живяло младото семейство Йовкови в годините 1918 – 1919. Влязохме и в **Дом-паметника на Йордан Йовков**. Централно място между двата му етажа заема творбата (рисувана керамика) на Стоимен Стоилов „В света на Йовковите герои“. Йордан Йовков (1880 – 1937) е сред най-значимите личности в българската литература от първата половина на XX век. Роден в село Жеравна, той минава през разнообразен житейски път – учител, военен кореспондент, дипломат и редактор, но остава завинаги като писател на българския дух и на Добруджа. Запознахме се и с експозицията за поетесата Дора Габе.

През леко хълмистата, с големи ниви, малки горички и ветрозащитни пояси Добруджа се добрахме до изучаваното още в четвърти клас село Кайнарджа, където има туристически информационен център. На грамаден камък е написано, че на 21.7.1774 г. е сложен край на шестгодишна война и е подписан мирен договор между Русия и Отоманската империя, който признава покровителството на Дядо Иван над християните. През 1894 г. местните селяни изградили в това прохладно място грамаден водолей (чешма), дълъг 68 м, с 3 чучура и 42 каменни корита. В просторния парк има паметници на Екатерина II Велика, императрица на Русия, и на граф Пьотр Румянцев; амфитеатър и каскада от водни огледала. Наблизо е църквата ,,Света Троица“.

На силистренското пристанище видяхме полупресъхналия Дунав и двадесетина биволи, разхлаждащи се в плитчините. На запад се разходихме из крайречния парк с останки на петоъгълната северозападна кула на **римската крепост Дуросторум (Дръстър)** от VI – XII в.; патриаршеската базилика и резиденция на първия български патриарх Дамян – впоследствие епископска резиденция (X – XI в.) и турската кейова стена от XVI – XVII в. Някои туристи посетиха **Меджиди табия** над града. Най-добре запазената турска крепост по нашите земи е строена по немски проект през 1845 – 1850 г.

В **тутраканския Исторически музей**, в къщата на опълченеца Димитър Теодоров (родом от Севлиево) се запознахме с близо двадесетвековната история на Тутракан. После се придвижихме до **Мемориалния комплекс „Военна гробница – 1916“.** След Междусъюзническата война (1913) Южна Добруджа е включена в пределите на Кралство Румъния. За две години Тутракан е превърнат в една от най-мощните крепости на р. Дунав. На 1 септември 1916 г. България обявява война на Румъния. Тутракан е обграден от Четвърта Преславска пехотна дивизия, Първа бригада от Първа Софийска дивизия и Дунавски отряд под общото командване на ген. Пантелей Киселов. За 36 часа румънският гарнизон капитулира. Българската армия пленява 450 офицера, 28 000 войника и цялото въоръжение на противника. Всички убити на бойното поле български, румънски и немски воини са погребани във форт № 7, на 8 км от град Тутракан. Вечен покой там намират над 10 000 войници и офицери, от които 1764 са български. На обелиск на български, немски, румънски и турски езици са изписани думите „Чест и слава на тия, които знаят да мрат геройски за техното отечество“.

Чрез интерактивна диорама посетителите, „влезли в окопи“, имаха възможност реалистично да преживеят атаката на Тутраканската крепост през 1916 г. Разтърсени и насълзени от тази епопея се поклонихме на гробищата.

От с. Острово на изток, сред останки от грамадната дъбова гора на Държавното ловно стопанство ,,Воден“, ни очакваше Фатме Рашид. Тя ни разведе из някогашния правителствен Ловен дом – 2, луксозно обзаведен, пълен с ловни трофеи от елени лопатари, сърни, муфлони, диви прасета и зубри.

През Побит камък и Разград влязохме в лесопарк „Пчелина“ и намерихме разклона за двете места за нощувка – хотелите „Кованлъка 1“ и „Кованлъка 2“, където уморените експедиционери нощуваха спокойно.

ДЕН ЧЕТВЪРТИ – 11 АВГУСТ

В Разград, близо до храм ,,Св. Николай“, историкът д-р Виктор Господинов изнесе пространна лекция за миналото на Разград, заведе ни до **Етнографския музей,** където с колегата му Цветомир Пенчев ни показаха експозициите, а после ни представи **Къщата-музей на Анание Явашов.** През по-голямата част от живота си той е учител и училищен инспектор. Автор е на научния труд „Принос за познаване на българската флора“. Прави археологически разкопки на разградската Хисарлъшка крепост. Дъщеря му Дора е омъжена за големия роден политик Иван Багрянов. Синът му Владимир е баща на артиста Анани Явашев и на художника Христо (Кристо) Явашев.

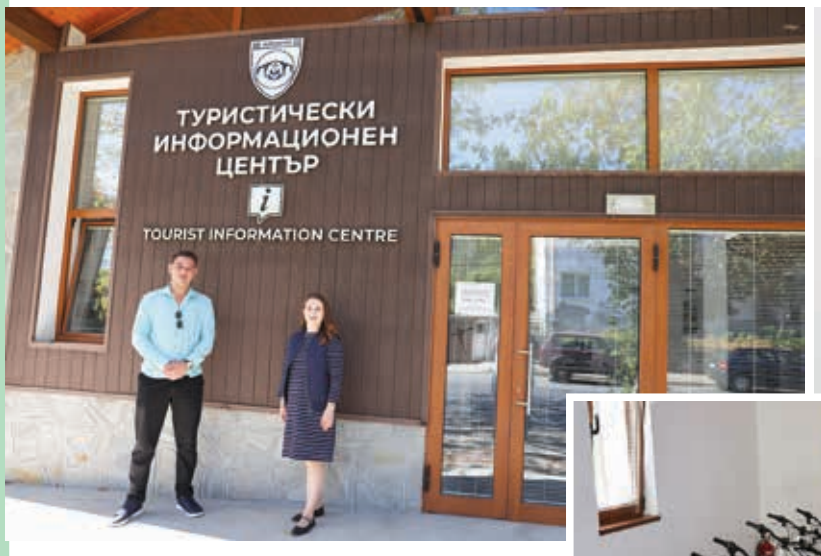
През с. Априлово се качихме на Керчан баир, където е **величественият паметник на Таню Войвода (Таню Стоянов – 5. 4.1846 – 27.5.1876),** който организира чета от 26 души. На 16 срещу 17 май 1876 г. от град Олтеница, Румъния, четата преминава Дунав при село Пожарево, Тутраканско (шест часа по-рано от Ботевата чета) и тръгва на юг към Стара планина, за да се помогне на въстанието в Сливенско. Води три последователни сражения с турците – при с. Ломци, при с. Светлен и на Керчан баир при село Араплар (днес с. Априлово), в което четата е разбита. Таню Войвода започва ръкопашен бой, за да могат другарите му да се оттеглят в Балкана. След като убива шестима турци с ятагана си, войводата загива. От 1985 г. насам всяка година от 30 май до 2 юни се организира четиридневен **поход „По стъпките на четата на Таню войвода“.**

Минахме през с. Светлен (Малката Шипка), където видяхме църквата ,,Св. Цар Борис“ (изградена в руски стил) и паметника на доброволеца-писател Всеволод Гаршин. Северозападно от селото, край пътя за Попово е **Паметникът с братската могила** на загиналите 41 руски войни при Аяларските боеве - руският отряд е възпрепятствал 40 000 войници от Източната турска армия да отидат в Плевен при обградения Осман паша по време на Шипченските сражения през август 1877 г.

Покрай Ковачевската крепост, през Велико Търново и прохода Шипка сравнително рано се прибрахме в Казанлък. Изминати бяха 1200 км, от които 36 км пеша и бяха посетени 42 забележителности.

Христо АНГЕЛОВ

ТИЦ – АРДИНО ПОМАГА ЗА ПЪЛНОЦЕННИ ПРЕЖИВЯВАНИЯ В РОДОПИТЕ

Туристически информационен център - Ардино продължава своята дейност в подкрепа на туристите и гостите на общината, като предоставя на едно място полезна и актуална информация за възможностите за туризъм, отдих и преживявания в района.

Работното време на ТИЦ - Ардино е от четвъртък до понеделник, от 09:00 до 18:00 часа. В рамките на работното време посетителите могат да получат съдействие при планирането на своя престой и информация за природните, културните и историческите забележителности на територията на община Ардино.

Екипът на центъра предоставя актуални сведения за туристическите обекти и маршрутите до тях, местата за настаняване, заведенията за хранене, възможностите за активен отдих и различните туристически атракции. Гостите могат да се информират и за предстоящите културни, спортни, туристически и други събития, които могат да включат в програмата на своето посещение.

Сред услугите на Туристическия информационен център е и възможността за наем на велосипеди, чрез които посетителите могат да опознаят Ардино и околностите по един по-активен и различен начин. На място може да бъде закупена и книжка за Националното движение „Опознай България – 100 национални туристически обекта“.

ТИЦ – Ардино има за цел не само да насочва туристите към най-популярните забележителности, но и да им помага да открият разнообразните възможности, които районът предлага - природни маршрути, културно-историческо наследство, местна кухня, места за почивка и интересни събития. По този начин центърът подпомага гостите да организират по-пълноценно своя престой и да открият повече от Ардино и Родопите.

За още по-лесен достъп до туристическата информация услугите на ТИЦ имат и своето дигитално продължение. Информация за Ардино е достъпна 24 часа в денонощието, 7 дни в седмицата чрез туристическата платформа visitardino.com. Там посетителите могат предварително да се запознаят с туристическите обекти, възможностите за настаняване и хранене, атракциите и актуалните събития в общината.

Туристически информационен център - Ардино - Вашата отправна точка за едно пълноценно преживяване в сърцето на Родопите.

Гюнер ШЮКРИ

ОТИДЕ СИ МАЕСТРО ЕМИЛ МИНЕВ

„С дълбока скръб научихме за кончината на Маестро Емил Минев – дългогодишен деятел на туристическия хор „Средногорски звуци“, отдаден приятел на планината, песента и туристическото движение, пише в съболезнователния адрес на Сдружението на туристическите хорове в България до ТД „Сърнена гора” и туристически хор „Средногорски звуци“ – Стара Загора.

Изразяваме своята искрена съпричастност към хористите и туристите на ТД „Сърнена гора”, към неговите близки, приятели и всички, които са имали щастието да познават този достоен и талантлив човек. Със своята всеотдайност той допринесе за съхраняването на красивата традиция на туристическата песен – онази, която събира съмишленици, носи духа на планината и превръща приятелството в общност.

Маестро Емил Минев е роден на 1 май 1949 г. в Стара Загора. Завършва Средно музикално училище във Варна през 1968 г., а висшето си образование – в Музикалната академия, специалност „Хорово дирижиране”, в класа на проф. Георги Робев. Професионалната си кариера започва като диригент на хора на Старозагорска народна опера, където работи до 1982 г. и после отново от 1997 г. Множество са спектаклите, в които Маестро Минев твори като оперен хоров диригент: „Риголето”, „Травиата”, „Набуко” и „Аида” от Верди, „Мадам Бътерфлай”, „Бохеми” и „Манон Леско” от Пучини, „Фаворитката” от Доницети, „Отвличане от Сарая”, „Сватбата на Фигаро” от Моцарт; оперетите „Хубавата Елена”, „Прилепът”, „Царицата на чардаша”.

Когато през 1982 г. към Народно читалище „Родина” се създава хорова школа, той става главен диригент и отдава сили, енергия и талант за творческото развитие на смесения хор „Родина”, който ръководи лично. Негова е заслугата за богатия му репертоар с произведения от различни стилове и епохи до съвременни автори. Признанието не закъснява. Съставът става носител на множество награди на международните фестивали и конкурси в Дебрецен – Унгария, Медидзрое – Полша, „Варненско лято“, „Златната Диана“, в Ланголен и Мидълзбро – Великобритания, Лимбург – Германия, Шпитал – Австрия и Истанбул –Турция. Маестро Минев обогатява своята музикална кариера и с множество майсторски аранжименти за смесени хорове и вокални формации. Печели първа награда в раздел „Аранжименти“ на Петия дистантен конкурс „Нови гласове и песни” през юни 2020 в София. Не закъснява и признанието на съгражданите му и управата на Стара Загора – през 2025 г. в навечерието на 1 ноември, Деня на будителите, той е отличен с почетния знак на Кмета на община Стара Загора.

Маестро Емил Минев бе дългогодишен диригент и на смесения хор „Средногорски звуци“ към ТД „Сърнена гора“ в Стара Загора. Той работи неуморно и с много отдаденост за виртуозните изпълнения на хористите при участията им в проявите на Сдружението на туристическите хорове в България и на Българския туристически съюз, в туристическите събори из страната и в множество музикални форуми. Маестро Минев бе активен член и на Управителния съвет на Сдружението. Със своя опит и дългогодишна успешна музикална кариера, с благия си характер и с мъдростта си той подпомагаше дейността на УС на СТХБ и изявите на туристическата музикална общност.

Има хора, чието присъствие остава дълго след тяхното оттегляне от този свят. Остават песните, спомените, разказите на приятелите, остават онези мигове, които времето не може да заличи. Вярваме, че средногорският звън на мелодиите, на които Емил Минев посвети значителна част от своя живот, ще съхрани светлия спомен за него“.

Поклон пред светлата му памет!

Почивай в мир, приятелю!

Сдружение на туристическите хорове в България
Сдружение „Български туристически съюз“

ТЕЛЕФОННИ НОМЕРА НА ТД И ОБЕКТИ В СИСТЕМАТА НА БТС

ПЕРНИШКА ОБЛАСТ

ТД „Кракра Пернишки“ – Перник – 0897987768
ТД „Орлите“ – Радомир – 0898706550
ТД „Руй“ – Трън – 0889555525

ПЛЕВЕНСКА ОБЛАСТ

ТД „Кайлъшка долина“ – Плевен – 0882966363
Хижа „Плевен“ – 0988777701, Фейсбук PlevenHut
Хижа „Среброструй“ – 0877479780
Туристически дом – Плевен – 064834352 и 0878758037
ТД „Сребрен“ – Кнежа – 0898484880, 0885015324

ПЛОВДИВСКА ОБЛАСТ

ТД „Средногорец 96“ – с. Богдан – 0889428293, 0313 08475
хижа „Средногорец“ – 0988200265
Заслон „Ботев“ – 0878/197451, 0878544880, 02/4912321
ТД „Хайдут“ – Калофер - 0882966494
Хижа „Рай“ – 0882966494, 0882966491, 02/4910007
Туристическа спалня „Ботев връх“ – 0877273547, 0878855686, 0878776845
ТД „Васил Левски“ – Карлово – 0896688523
Хижа „Хубавец“ – 02/4114213
Хижа „Балкански рози“ – 024112954
Хижа „Равнец“ – 0888287878
Хижа „Васил Левски“ – 02/4110437
Хижа „Свежен“ – 0885110824
ТД „Бор“ – с. Горна махала – 0878280728
ТД „Бунтовна“ – с. Кръстевич – 0888386453
ТВК „Бунтовна“ – 0876252540
ТД „Върховръх“ – гр. Перущица – 0882966400
Хижа „Върховръх“ – 0886897545
Тур. спалня „Перущица“ – 0882966400
ТД „Еделвайс“ – Пловдив - 0889110334
ТД „Родопи“ – Пловдив – 0886941265
ТД „Руен“ – Пловдив – 0896815848
Хижа „Чернатица“ – 0896815848
Тур. спалня „Здравец“ – 0894393050
ТД „Шипка“ – Пловдив – 0882966407
Хижа „Здравец“ – 0882966407
Сдружение Туристическо дружество „Чернатица“ – Пловдив – 0886941245
Хижа „Академик“ – 0886941271
Хижа „Персенк“ – 0886941081
ТД „Иван Вазов“ – град Сопот - 0885249054
Хижа „Добрила“ – 0884102501
ТД „Орела 1935“ – Хисаря – 0877565655 и 0893654238
Хижа „Фенера“ – 0890114838, ФБ страница Хижа „Фенера“
ТД „Атанас Спиридонов“ – гр. Стамболийски – 0889144286
Заслон „Черешка“ – 0882565738

РАЗГРАДСКА ОБЛАСТ

ТД „Димитровец“ – град Исперих – 0882966474; 0882966475
ТД „Буйна гора“ – Разград – 0895714255; 0884710766
ТД „Буйна кръв“ – Разград – 0887881305; 0894570591

РУСЕНСКА ОБЛАСТ

СТПД „Академик“ – Русе – 0882966369, 0885335004
ТД „Приста“ – Русе – 0887430374; 0888/221234; 0878472421
ТД „Сексагинта-Приста“ – Русе – 0896814018; 0888924818; 0896814001

СИЛИСТРЕНСКА ОБЛАСТ

ТД „Дочо Михайлов“ – Силистра – 0882966455; 0882966454
ТД „Караджата“ – град Дулово – 0882995039, 0893602898
ТД „Природен туризъм“ – Тутракан – 0892212817, 0897771259

СЛИВЕНСКА ОБЛАСТ

ТД „100-те войводи“ – Сливен – 0899825074
ТД „Алеко 1900“ – Нова Загора – 0885235732 (председател), 0887237655 (секретар), 0882966201 (офис)
ТД „Нова 07“ – Нова Загора - 0888264775; 0885/888871

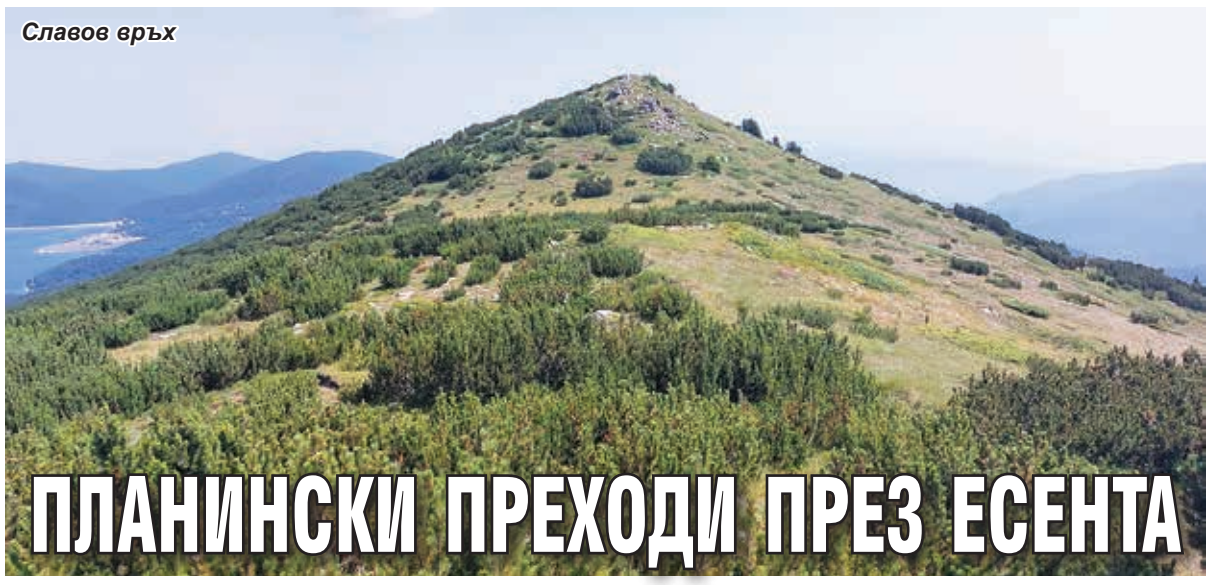
Редакцията на в. „Ехо“моли председателите или секретарите на туристическите дружества, ако междувременно са настъпили промени, да подадат информация за актуалните телефони на ТД, хижите и стопанисваните обекти по електронна поща exobts@gmail.com или на тел. 0882966316.

БЪЛГАРСКИЯТ ТУРИСТИЧЕСКИ СЪЮЗ
откри
ДАРИТЕЛСКА КАМПАНИЯ
за набиране на финансови средства за ОТПЕЧАТВАНЕ НА ВЕСТНИК „ЕХО“
чрез банкова сметка:
BG71 STSA 9300 0012 4857 19 в банка ДСК

В САЙТА НА БТС – www.btsbg.org
можете да намерите информация за: стоте национални туристически обекта, телефони и адреси на туристически дружества и хижи; клубове в състава на БТС и федерации; история, цели, нормативна уредба и управленска структура на БТС и др.

Планинска спасителна служба
www.pss-bg.bg
при нещастен случай, дежурни телефони
112, 1470
02 963 2000 – Стационарен телефон на централен денонощен пост

ТУРИСТИЧЕСКИЯТ ВЕСТНИК – Издание на БТС
Издава: Български туристически съюз
Адрес на редакцията:
1000 София, бул. „Васил Левски“№ 75, ет. 5, ст. 525, ПК 427
ISSN-0205-0943
e-mail: exobts@gmail.com ; www.btsbg.org
Срокът за приемане на материали е до 5 число на съответния месец
Ръкописи не се приемат.
ОТГОВОРЕН РЕДАКТОР: Петя Иванова – 0882 966 316, 0884 219 448
РЕДАКЦИОНЕН СЪВЕТ: доц. Сандю Бешев – алпинист, историк на българския и световния алпинизъм; доц. Кънчо Долапчиев – НСА; Елисавета Първанова – м.с. по алпинизъм; проф. Пламен Павлов; Константин Койнов – ориентировач; Алексей Жалов – почетен председател на Балканския спелеоложки съюз.
Графично оформление и предпечат: Алфа Стар ЕООД

ИЗКАЧВАНЕ НА МОГЪЩИЯ СЛАВОВ ВРЪХ И БАЛАБАНИЦА – НАЙ-ИЗТОЧНИЯ ДВУХИЛЯДНИК НА РИЛА

3 и 4 ОКТОМВРИ /събота и неделя/ 2026 г.

3.10 (събота). Тръгване в 7,00 ч. от Руски паметник в София с организиран транспорт. През Белово и Юндола достигаме хижа „Хр. Смирненски“, в която се настаняваме. От тук тръгваме пеша и през седловината Самара достигаме най-източния двухилядник на Рила – връх Балабаница /2157 м/ над язовир „Чаира“. По обратния път се връщаме до хижа „Хр. Смирненски“, където нощуваме. Всичко пеша за деня 6-7 часа.

хижа „Христо Смирненски“

4.10 (неделя). След закуска тръгваме пеша и до седловината Самара сме по вчерашния маршрут. От тук се отделяме на север и изкачваме крайната цел за днес – изключително обгледния Славов връх /2306 м/, който затваря от югоизток чашата на язовир „Белмекен“. По обратния път сме отново в „базовия лагер“, т.е. хижа „Хр. Смирненски“. Всичко пеша за деня около 7 часа.

ЦЕНА: 50 евро – за разходите и хонорара на водача.

Останалите разходи са за: организиран транспорт, 1 нощувка в хижа и организационни, които възлизат на още 50 евро.

Екипировка: яке и панталони / студо- и ветроустойчиви/ трекинг обувки 3-сезонни, ръкавици, шапка за топло и студено, челно осветление, телескопични щеки, вода, подсилки, суха храна за два обяда.

Записване: срещу трите имена, ЕГН и GSM за тези, които нямат планинска застраховка и двете имена + GSM за тези, които имат.

Минимум 6 участника.

Трудност: средно трудни преходи, като неделният е по-труден.

ИЗКАЧВАНЕ НА ЛИЧНИЯ РОДОПСКИ ВРЪХ МИЛЕВИ СКАЛИ /1593 м/

10 ОКТОМВРИ /събота/ 2026 г.

10.10. /събота/. Тръгваме от Руски паметник в София с организиран транспорт в 7,00 ч. Пътуваме по магистрала „Тракия“ до град Септември и после до село Семчиново, откъдето пък хващаме планинския асфалт към неработещата хижа „Милеви скали“. От тук тръгваме пеша и за около 30 минути сме на легендарния връх Милеви скали /1593 м/, увенчан с партизански паметник. Половината Родопи са пред нас ! Продължаваме в североизточна посока до хижа „Равно боре“, а от там стръмно слизаме до жп спирка Марко Николов на теснолинейката в Чепинската долина. Всичко пеша около 4 часа. Ако не можем да обядваме в хижа „Равно боре“, ще го направим, с малко закъснение, в заведение край Чепинска река. Прибиране в София до 19,00 ч.

хижа „Равно боре“

ЦЕНА: 25 евро – за разходите и хонорара на водача.

Останалите разходи за придружаващ транспорт и организационни възлизат на 20 евро.

Екипировка: яке и панталони / студо- и ветроустойчиви/, трекинг обувки /летни/, ръкавици, шапка, дъждобран, челно осветление, сгъваеми щеки, вода, подсилки.

Записване: срещу трите имена, ЕГН и GSM за тези, които нямат планинска застраховка и двете имена + GSM за тези, които имат.

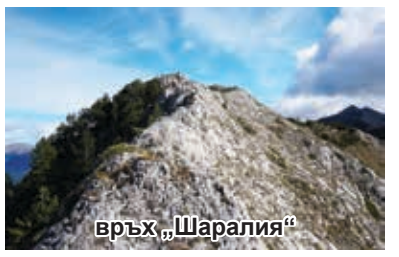
Минимум 6 участника.

Трудност: лека, става и за начинаещи.

ИЗКАЧВАНЕ НА ПИРИНСКИЯ КРАСАВЕЦ ШАРАЛИЯ

11 ОКТОМВРИ /НЕДЕЛЯ/ 2026 Г.)

11.10 /неделя/. Тръгваме от Руски паметник в София с организиран транспорт в 6,00 ч. През Благоевград, Кресна, Струмяни, Илинденци и хижа „Мура“ стигаме до мраморната кариера. От тук тръгваме пеша по стръмната пътека нагоре. Излизаме от иглолистната гора и продължаваме по тесен, скалист ръб, който ни отвежда до върхната точка на Шаралия – 2172 м н. в. Гледката към Синаница и мраморното било на Пирин е зашеметяваща! Обяд с наша храна на върха. Връщаме се по обратния път до транспорта и се прибираме в София около 20,00 ч.

връх „Шаралия“

ЦЕНА: 25 евро – за хонорара и разходите на водача.

Останалите разходи са за: придружаващ транспорт и организационни, възлизат на 25 евро.

Екипировка: яке и панталони / студо- и ветроустойчиви/, трекинг обувки 3-сезонни, ръкавици, шапка за топло и студено, челно осветление, телескопични щеки, дъждобран, вода, подсилки, храна за един обяд.

Записване: срещу трите имена, ЕГН и GSM за тези, които нямат планинска застраховка и двете имена + GSM за тези, които имат.

Минимум 6 участника.

Трудност: средно труден преход, между 5 и 6 часа.

ПЕРСЕНЦИТЕ, КРЕПОСТТА ЗАРЕНИЦА, ПАВЕЛСКО, ЛЮТИ ДОЛ – ВЪЛШЕБСТВО В СЪРЦЕТО НА РОДОПИТЕ!

17 И 18 ОКТОМВРИ /събота и неделя/ 2026 г.

17.10. /събота/. Тръгване от Руски паметник в София с организиран транспорт в 7,00 ч. През Асеновград, Бачково и Хвойна, пристигаме на хижа „Скални мостове“ в родопския дял Чернатица. От тук тръгваме пеша и за около час и половина - два сме на билната седловина Глухите камъни. От нея тръгваме на север по билната пътека. От чешма с беседка се отбиваме вляво от маркировката и без пътека, през смърчова гора, изкачваме връх Голям Персенк /2091 м/, първенец на целия дял и един от най-високите в Родопите. До билната пътека правим обедна почивка при чешма и на север достигаме известния проход Мезаргидик /Гробен проход/. От тук отново се отделяме от пътеката, този път надясно и достигаме връх Малък Персенк /2074 м/, от който се любуваме на невероятна панорама. Обратно до Мезаргидик и слизаме по пряка пътека до хижа „Скални мостове“, при транспорта ни. Всичко пеша за деня 6-7 часа. Слизаме с транспорта до село Хвойна, откъдето се отделяме и след 2 км. сме в китното родопско село Павелско. Настаняване в къща за гости и нощувка. Има магазин и заведение в селото.

18.10. /неделя/. След закуска тръгваме пеша около 8,00 часа. За 2,30-3,00 часа се изкачваме на билото на Радюва планина и се озоваваме при останките на старата българска крепост „Зареница“, на около 1250 м н. в. Обратно по билото в северозападна посока и се спускаме по Люти дол в балнео курорта „Нареченски бани“. Всичко пеша около 6 часа. Правим късен обяд в местно заведение и отпътуваме за София, където сме по светло.

ЦЕНА: 50 евро – за разходите и хонорара на водача.

Останалите разходи за транспорт, нощувка и организационни възлизат на още 50 евро.

Екипировка: яке и панталони / студо- и ветроустойчиви/, трекинг обувки 3-сезонни, ръкавици, шапка за топло и студено, челно осветление, телескопични щеки, вода, подсилки, храна за един обяд.

Записване: срещу трите имена, ЕГН и GSM за тези, които нямат планинска застраховка и двете имена + GSM за тези, които имат.

Минимум 6 участника.

Трудност: нетрудни преходи по около 6 часа на ден.

ЕДНО ПЪТУВАНЕ НА ТУРИСТИТЕ-ВЕТЕРАНИ ОТ ТД „ТРАПЕЗИЦА-1902“, КОЕТО ОСТАВИ СЛЕДА В СЪРЦАТА НИ

Има пътувания, след които се прибираме с красиви снимки и приятни спомени. Има и други – след които сме по-тихи, по-смирени и по-благодарни. Такова бе пътуването ни до Враца и Околчица, посветено на 150 години от Априлското въстание и на героите, оставили завинаги имената си в историята на България. Ние сме туристи ветерани, пенсионери. Обичаме планините, пътешествията, красивите места и срещите с историята. По този път внушителна търновска група тръгнахме не само като туристи, а и като българи, за да се поклоним пред паметта на хората, дали живота си за нашата свобода. Посетихме Враца и музея в града, родната къща на баба Илийца, местността Околчица и лобното място на Христо Ботев.

ОКОЛЧИЦА – СВЯТО МЯСТО, КЪДЕТО ДУМИТЕ СА ИЗЛИШНИ, А МЪЛЧАНИЕТО Е ПОКЛОН

Когато човек застане на Околчица, думите сякаш се смаляват. Пред нас бе величественият паметник, а около нас – тишината на Врачански Балкан. Там, където преди 150 години са прозвучали изстрели и са паднали герои, ние днес стояхме с наведени глави. Мислехме за Христо Ботев и неговите четници. За тяхната младост. За смелостта им. За избора им да оставят дома, семейството и спокойния живот и да тръгнат към неизвестността в името на една свободна България. И може би точно там разбираме най-добре, че свободата, която приемаме като нещо естествено, е била извоювана с огромна цена. Ботев – име, което не старее. Пред лобното му място всеки от нас остана насаме с мислите си. Ботев остава в историята не само като поет и революционер. Той е символ на човек, превърнал думите си в дело. Днес, 150 години по-късно, неговият глас продължава да се чува и да вълнува. И когато четем стиховете му вече знаем, че зад тях стои човек, готов да плати най-високата цена за своите вяра и убеждения.

ПАМЕТТА Е ЖИВА, КОГАТО Я ПРЕДАВАМЕ НАТАТЪК.

Посещението във Враца ни срещна с още много свидетелства за онези времена. Музеят ни върна към историята, а родната къща на баба Илийца ни напомни за човешката страна на героичните събития. Историята не е само дати и имена. Тя е съдбата на хора. Тя е страхът и смелостта. Тя е болката на майките. Тя е надеждата за свобода.

И когато днес посещаваме с нашите туристически групи такива места, ние не просто разглеждаме забележителности, а предаваме паметта нататък.

Нашето пътуване роди и нещо много красиво. Една от участничките в групата – Блажка, вдъхновена от преживяното на Околчица, от героизма и саможертвата на Ботев и неговите четници, написа стихотворение. Поводът за него не е впечатлението от една обикновена екскурзия. То е откровение на човек, застанал пред паметта на героите и почувствал необходимост да изкаже поклон със свои думи. Затова решихме да споделим стихотворението с читателите на вестник „Ехо“.

ПОКЛОН

Към паметника на Околчица вървим
лек ветрец повява…
Сякаш Ботев ни посреща
и ни нашепва да обичаме нашата държава.
Днес дошли сме да се поклоним
на един герой безсмъртен,
на сратниците му безброй
за да бъде нашият народ свободен .
Не се живей в поробена страна.
Живота си Ботев отдаде,
за да има свобода
за да я има днес България !

Блага Цанкова

Когато автобусът ни потегли обратно, носехме със себе си снимките, впечатленията и разговорите от видяното и преживяното. Но най-ценното, което взехме от Околчица, не можеше да бъде заснето с фотоапарат. То остана в нас. Почитта към героите. Благодарността към предците. Отговорността към паметта. Нека и след 150 години техните имена продължават да бъдат произнасяни с уважение. Нека нашите деца и внуци знаят кои са били Ботев и неговите четници. И нека, когато застанем отново пред паметника на Околчица, да можем да кажем: „Помним ви! Покланяме се пред вас! И няма да ви забравим!“

Анка ИВАНОВА – председател на КТВ „Търновски хоризонти“ при ТД „Трапезица – 1902“, Велико Търново

